

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 39-40

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ι. ΣΥΝΟΔΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2887
Δεκ. 1977 Ἀθήνησι τῆ 10 Σεπτεμβρίου 1936.

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπεκράτησε μέχρι τοῦδε ὅπως ὁρισμέναις πράξεσι αὐτῶν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι κατὰ τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ τὴν νομικὴν διατύπωσιν ἀνακοινῶσι τῇ Ἱ. Συνόδῳ οὐχὶ συνολικῶς καὶ ἐν ἐτησίᾳ ἐκθέσει, ἀλλ' ἐθὺς· ἀμα τῇ συντελεσῆαι αὐτῶν. Τοῦτο αὐξάνει μὲν τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Γραφείων τῆς Ἱ. Συνόδου, οὐδαμῶς δὲ καθιστᾷ δυνατὴν τὴν συνολικὴν παράστασιν τῆς πνευματικῆς κινήσεως ἐκάστης τῶν Ἱ. Μητροπόλεων. Εἰς τοῦτο δὲ κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται καὶ ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἰσχυροῦς διατάξεως τῆς β'. παρ. τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ Καταστ. Νόμου τοῦ 1923. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον τὸ κρατοῦν τοῦτο σύστημα τῶν ἀνακοινώσεων πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον δημιουργεῖ φόρτον τυπικῆς ἐργασίας δι' αὐτήν, ὡς εἶναι εἰς πάντας γνωστόν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἱ. Σύνοδος παρακαλεῖ, ὅπως ἐν τῇ ἐτησίᾳ ἐκθέσει, κατὰ Σεπτέμβριον, ἀνυπερθέτως ὑποβαλλομένη αὐτῇ παρ' ἐκάστου τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν, ἀνακοινῶνται αὐτῇ συνολικῶς καὶ δι' ἐκάστην Συνοδικὴν περίοδον τὰ ἑξῆς: 1) Χειροτονία Διακόνων καὶ Πρεσβυτέρων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων νόμου 5439, 2) Χειροτονία γενόμενα ἐγκρίσει τῆς Ἱ. Συνόδου, βάσει τοῦ ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1932 Διατάγματος καὶ κατὰ παρέκκλισιν ἀπὸ τοῦ εἰρημένου νόμου, 3) Χειροτονία Μοναστηριακοῦ Κλήρου, 4) Ἀποκάρσεις Μοναχῶν, 5) ἐκλογαί, διορισμοὶ καὶ ἀπολύσεις ἡγουμένων καὶ Συμβουλίων ἱ. μονῶν, 6) Ἀποβιώσεις κληρικῶν καὶ μοναχῶν, 7) Ἀπολύσεις ἐφημερίων λόγῳ ἡλικίας ἢ ἀσθενείας, 8) Κατηχητικὰ Σχολεῖα, 9) Φιλανθρωπικὴ κίνησις καὶ κοινωνικὴ πρόνοια τῆς Μητροπόλεως, 10) Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς καθόλου θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ πνευματικοῦ ποιμνίου, καὶ εἴ τι ἕτερον ἐκαστος τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων θεωρεῖ ἀνακοινώσιμον τῇ Ἱ. Συνόδῳ.

Ὁ τρόπος οὗτος τῶν ἀνακοινώσεων θὰ καταστήσῃ δυνατὸν ὥστε καὶ αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις νὰ ἔχωσι πλήρη εἰκόνα τῆς ποιμαντορικῆς καὶ πνευματικῆς κινήσεως καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος νὰ

λαμβάνη γνώσιν αὐτῆς καὶ νὰ καταρτίξῃ τοὺς σχετικοὺς πίνακας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΠΟΥΚΑΡΠΟΣ
- † Ὁ Σπάρτης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Ἐλασσῶνος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου ΚΥΡΙΑΛΟΣ
- † Ὁ Κορινθίας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
- † Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ
- † Ὁ Χαλκίδος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
- † Ὁ Καρυστίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Φλωρίνης ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- † Ὁ Σιδηροκάστρου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σπυρίδων Ἀλιβιζάτος

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Ἀριθ. 136. 1936*

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 5438, τοῦ κωδικοποιηθέντος διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 25ης Μαΐου 1932 «περὶ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἀδιοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον 1ον.

1. Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ ἀποφάσει τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ἐπιτρέπεται, ἵνα διὰ Β. Διατάγματος συσταθῇ Μητρόπολις δευτέρας τάξεως ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος». Διὰ τοῦ αὐτοῦ Βασ. Διατάγματος θέλουσι καθορισθῆ ἡ ἔδρα καὶ τὰ ὄρια τῆς Μητροπόλεως ταύτης.

2. Ἡ τέως Μητρόπολις Γυθείου καὶ Ολιτύλου μετὰ τῆς ἐπαρχίας Κυθήρων ἀνασυνιστᾶται ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μητρόπολις Γυθείου, Ολιτύλου καὶ Κυθήρων». Ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως καθορισθήσεται διὰ Β. Διατάγματος.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-

* «Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως» τευχ. Α'. ἀριθμ. φύλ. 417, τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1936.

σεώς του εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Κερκύρα τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1936.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Τὰ Μέλη

Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Θ. ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ, Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. Γ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ, Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Γ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ, Α. ΠΑΧΕΛΑΣ, Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ, Ε. ΜΑΓΙΑΚΟΣ, Κ. ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ, ΠΕΡ. ΡΕΔΙΑΔΗΣ, Α. ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΣ, Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. ΑΔΙΒΙΖΑΤΟΣ, Ν. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ, Π. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ ΡΕΔΙΑΔΗΣ, Μ. ΠΑΣΣΑΡΗΣ, Κ. ΚΟΤΖΙΑΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1936.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

† ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Ἡ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΕΝ Τῇ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΚΠΟΛΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19' ΑΙΩΝΑ

Συμπληροῦντες τὰς ἐν τῇ ἀνακοινώσει περὶ τῆς συγχρόνου φιλανθρωπίας καὶ κοινωνικῆς προνοίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναγραφείσας παρ' ἡμῶν πληροφορίας περὶ τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ΚΠόλεως τοιαύτης προνοίας¹, σημειοῦμεν δι' ὀλίγων καὶ τὴν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα παρομοίαν κίνησιν.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος κατὰ τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, ὡς ἦτο ἀκόλουθον ἀνεκὸς πᾶσα φιλανθρωπικὴ καὶ κοινωνικὴ κίνησις, ἀλλ' αὕτη ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ κοινωνικῇ βίῳ εὖτε περιφανεστέραν τὴν ἐδήλωσιν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων. Μικρὰ σειρὰ μεγάλων Ἐθνικῶν Εὐεργετῶν ἐκόσμησε τὴν ὁρθόδοξον Ἀνατολὴν διὰ παντοίων κοινωνικῶν ἰδρυμάτων. Οἱ Σίμαι (Σίμων † 1822, Γεώργιος † 1856, Σίμων Γεωργίου † 1876), οἱ Ριζάραι (Μάνθος † 1824, Γεώργιος † 1841), ὁ Ἰωάννης Δομπόλης, οἱ Ζάππαι (Εὐάγγελος † 1865, Κωνσταντῖνος † 1892), ὁ Μιχαὴλ Τοσίτσας († 1856), ὁ Νικόλαος Σιωτάραι, ὁ Γεώργιος Χαιζῆ Κώστας († 1845), ὁ Δημήτριος Βερναρδάκης, ὁ Ἀπόστολος Ἀρσάκης, ὁ Ζωρζῆ Δρομοκαϊτής, ὁ Ἰωάννης Παπαφῆς († 1886), ὁ Γεώργιος Ζαρίφης († 1884), ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ († 1899), ὁ Ἀνδρέας Συγγρός († 1899) καὶ πλεῖστοι ἄλλοι², ὧν τὸ παράδειγμα εὐρσκει καθ' ἐκάστην παρ' Ἑλλήσι γενναίους μιμητὰς, ἐπρωτοστάτησαν τῆς κοινωνικῆς φιλανθρωπίας. Καὶ ἐν Ἑλλάδι μὲν μετὰ τὴν ἰδρύσιν τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου ἢ Πολιτείας, ἐπευλογούσης πάντοτε τῆς Ἐκκλησίας, διηύθυνε τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας, ὡσαύτως δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἀλλαχοῦ αἱ Κοινότητες προνοίας τῆς Ἐκκλησίας ὑπεστήριξαν καὶ ἐνίσχυσαν αὐτὸ, ἀλλ' ἐν Τουρκίᾳ ἐξηκολούθησεν ἡ Ἐκκλησία προϊσταμένη ἔργῳ καὶ λόγῳ τῆς θαυμασίας ἐκδηλώσεως τῆς ἀρετῆς τῆς φιλανθρωπίας.

Ἐν ΚΠόλει μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἐπιτροπῆς

καὶ τοῦ Κιβωτίου τοῦ ἐλέους (1823), ὀφειλομένην εἰς τὴν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως γεννηθεῖσαν ἀνωμαλίαν, ὁ Πατριάρχης Ἀνθίμος Γ' (1822—1824) ἐμφορίμησεν ὑπὲρ τῶν Νοσοκομείων, ὁρίσας διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς σκουδαίας ὑπὲρ αὐτῶν χρηγίας. Εἰδικὸν ταμεῖον ἐν τῷ Πατριαρχείῳ, ἐν ἐκάστη Μητροπόλει καὶ Ἐπισκοπῇ, ἐν ἐκάστῳ ναῶ, ἦτο πάντοτε προωρισμένον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πασχόντων. Ἀλλ' ἐπὶ πλέον κατὰ τὸν 19' αἰῶνα ἀντὶ τῶν συντεχνιῶν (ἰσναφίων) καὶ ἐπαγγελματικῶν σωματείων, δι' ὧν ὑπεστηρίζετο ἡ φιλανθρωπία κατὰ τὴν προηγουμένην περίοδον, ἰδρύονται πολυαριθμότατοι πανταχοῦ τῆς ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς Σύλλογοι φιλανθρωπικοῦ, εἰδικώτερον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν μεριμνῶντες.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ' ἤρξατο ὅλος ἐξαιρετικὴ ἀνάπτυξις τῆς φιλανθρωπίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ΚΠόλεως. Διαψιλέσταται χρηματικαὶ δωρεαὶ συνέροον ἀπανταχόθεν παρὰ πλουσίων καὶ πτωχῶν πρὸς τὸν δημοφιλεῖ Πατριάρχην, ὅστις ἠδυνήθη δι' αὐτῶν καὶ τὰ παλαιὰ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα νὰ διοργανώσῃ καὶ εἰς ταῦτα νέα Νοσοκομεῖα, Πτωχοκομεῖα καὶ Ὀρφανοτροφεία καὶ Γηροκομεῖα διὰ τοὺς λαϊκοὺς καὶ τοὺς κληρικοὺς νὰ προσθέσῃ. Τῷ 1880 πρωτοβουλία τοῦ Πατριάρχου ἰδρύθη «Ἐκπαιδευτικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ ἀδελφότης», ἣτις, διευθυνομένη ὑπὸ δωδεκαμελοῦς Ἐπιτροπείας, συναριθμούσης ἐν ἑαυτῇ μεγάλους Ἕλληνας φιλανθρώπους καὶ ἔθνικοὺς εὐεργέτας, οἷος ὁ Ζαρίφης, ὁ Πασπάτης, ὁ Στεφάνοβις, ὁ Εὐγενίδης, ἀνέπτυξε μεγάλην ἐκπαιδευτικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν δρασίαν, ἰδρύσασα νέας Σχολὰς ἐν ΚΠόλει καὶ νέα φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα καὶ ὑποστηρίξασα τὰ ἤδη ὑφιοτάμενα¹. Κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἀδελφότητος ταύτης διοργανώθησαν καὶ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις παρόμοιαι ἀδελφότητες, ὅτε δ' ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Χαμίτ ἤρξατο καταδιωκομένη ἡ ἑλληνικὴ παιδεία, οἱ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις σύλλογοι, οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ἅμα καὶ φιλανθρωπικοὶ, ὀνομάσθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φιλανθρωπικαὶ ἀδελφότητες, διπλοῦν ὅμως πάντοτε ἐπιδιώκοντες σκοπόν. Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἔκπαιδευτικοῦ καὶ τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ΚΠ. διεξήγετο ὑπὸ τοῦ Μικτοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, ἄτερ ἀνεθεώρει ἐκάστοτε τοὺς κανονισμοὺς τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων². Προῦ κάλει δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸν θαυμασμὸν ἢ ἔκτακτος ἀνάπτυξις καὶ ὁργάνωσις αὐτῶν ἐν ΚΠόλει παντὸς ἐπισκεπτομένου αὐτῆν. Διότι μόνον Χριστιανικὴ Πολιτεία ὀργανωμένη καὶ ἔχουσα μεγάλους πόρους ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ τοιοῦτό τι. Ἡ ἐν τῷ τουρκικῷ Κράτει Ἐκκλησία, ἀπληροῦσα τὸ ἔργον

1. «Ἐκκλησι. Ἀλήθεια» Α, 1881, σ. 49, 85—6. 267. 268. Β, 755. *Καλλιφρονος*, Δελτίον, Α, 227-8. 239 240. Β, 121-125. 151-152. 211-221. Γ, 251-254.

2. Μετὰ τὸν «Κανονισμὸν τοῦ ἐν ΚΠόλει Ἐθνικοῦ Νοσοκομείου τῶν Ὀρθοδόξων, ἐν ΚΠ. 1884» ἐξεδόθη ἐπὶ Πατριάρχου Διονυσίου Ε'. Κανονισμὸς τῶν ἐν ΚΠ. Ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, 1887. «Ἐκκλησι. Ἀλήθεια» Η, σ. 5 ἐξ. Περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἴδε Ἡμερολόγιον τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, Ἐν ΚΠόλει 1905.

1. Ἴδε «Ἐκκλησία» ΙΑ' 1933.

2. *Π. Κοντογιάννη*, Ἐθνικαὶ Εὐεργεταὶ 68 ἐξ.

τοιαύτης Πολιτείας, ἡδυνήθη, διὰ τῶν φιλανθρωπῶν τέκνων αὐτῆς, νὰ προαγάγῃ εἰς τοιοῦτον μέγαν βαθμὸν τὴν φιλανθρωπίαν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Λουκ. 6, 31—36.

Οἱ ἄνθρωποι οἱ ἕξω τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἔστω καὶ ἂν ὀνομάζωνται χριστιανοί, ἕνα ἔχουσι γνώμονα τῆς ζωῆς: *τὴν συμφεροντολογικὴν ἀμοιβαίότητα*. «Σοῦ δίδω, διὰ νὰ μοῦ δώσῃς», κατήντησεν ἀτυχῶς καὶ ἐν μεσῷ τῶν χριστιανῶν ἄχαρις κανὼν εἰς τὰς παντοίας ἀμοιβαίας σχέσεις. Ἐκαστος ἔξαρκᾶ τὴν ἰδικήν του στάσιν πρὸς τὸν ἄλλον κατ' ἀκρὸς βολόγον ἀντιστοιχίαν ἐκ τῆς στάσεως τοῦ ἄλλου πρὸς αὐτόν. Παλαιά, παλαιοτάτη ἢ ἀντίληψις αὕτη, εὐρίσκει τὴν ζωηρὰν ἀποδοκιμασίαν αὐτῆς εἰς τὰς σελίδας τοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις μόνον ἐκεῖνον ὃ ὁποῖος τὸν ἀγαπᾷ, δὲν ἔχει τι τὸ ἠθικῶς ἀνωτερικὸν διὰ τὸν χριστιανόν. Τοιαύτην ἀνταπόδοσιν μεταχειρίζονται, λέγει ὁ Κύριος, καὶ οἱ «ἀμαρτωλοί», ὡς θὰ ἐλέγομεν ἡμεῖς, οἱ μὴ φροντίζοντες περὶ ὑγείας ἠθικῆς καὶ ἀγνότητος ἐν τῷ βίῳ. Τὸ νὰ φαίνεται ὁ χριστιανὸς εὐεργετικὸς μόνον εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἔχει προευεργετήσῃ αὐτόν ἢ ὀψωσθήποτε ἔχει δεῖξει τὸς φιλικὰς πρὸς αὐτόν διαθέσεις, εἶναι καὶ αὐτὸ ἐπιλήρημος ἀνταπόδοσις μετ' ὑπολογισμῶν. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν γενεῖ ἀποδοκιμάζει πᾶσαν ἐπὶ ἀμοιβαίότητι καὶ ἑπολογισμῶν διάθεσιν ἢ ἐνέργειαν ἡμῶν πρὸς τὸν πλησίον. Τὸ πρὸς τὸν πλησίον καθῆκον τῆς ἀγάπης ἐν παντὶ τῷ πλάτει αὐτῆς εἶναι αὐτοτελές, μὴ ἔξαρκῶμενον, κατὰ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, ἀπὸ τῶν διαθέσεων καὶ πράξεων τοῦ ἄλλου πρὸς ἡμᾶς. Τὸ «δός μου διὰ νὰ σοῦ δώσω» εἰς τὴν σφαιρὰν τῆς χριστιανικῆς ζωῆς οὐδεμίαν ἀπολύτως ἔχει θέσιν. Τὸ ἠθικὸν ὕψος τοῦ χριστιανοῦ τείνει νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοσούτον, ὥστε ὁ θεῖος ἡμῶν Διδάσκαλος, ὅσον καὶ ἂν γνωρίζῃ τὴν ἀντίδρασιν τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς καὶ κρίσεως, καὶ ὅταν ἀκόμη παρέχῃ τις δάνειον εἰς ἄλλον, ἢ παροχὴ τοῦ δανείου διὰ τὸν χριστιανόν, τὸν ὄντως χριστιανόν, δὲν πρέπει νὰ γίνεταί «ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἀπολαβῆς» καὶ ἐπὶ τῷ ἰδίῳ τέλει. «Καὶ γάρ», λέγει, «ἀμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα».

Οὔτε συμφέρον λοιπὸν οὔτε ἀπλῶς ἡ ἀμοιβαίότης εἶναι δεκτὰ παρὰ τοῦ Κυρίου διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐγκαινιζομένου ὑπ' αὐτοῦ ἠθικοῦ βίου, «τῆς καινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς». Ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποῖαν ὁ Κύριος νομοθετεῖ ὡς βάσιν βιονομικὴν εἶναι ἡ χρηστότης πρὸς πάντας, ἡ ἀδελφικὴ συμπάθεια καὶ ἀλληλεγγύη αὐτῆ καθ' ἑαυτήν, γενικῶς εἰπεῖν, ἡ θεία τελειότης, ἀσχέτως πρὸς συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας, πρὸς τὸ συμφέρον ἢ τὴν ζημίαν, τὴν ὁποῖαν θὰ ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ συναντήσωμεν. Ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν θεσμοθετῇ τὸν ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξον καὶ οἰονεὶ χιμαρικὸν ἠθικὸν νόμον «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν», ὅταν προστάσῃ «ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανεῖζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες», ὅταν ἀπὸ τὴν τοιαύτην ἀντίληψιν καὶ τακτικὴν ἔξαρκᾶ τὴν κατὰ χάριν υἰότητα, «ἔσεσθε», λέγει, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, «υἱοὶ Ὑψί-

στου» καὶ ὑπόσχεταί μάλιστα μετὰ τὰς προϋποθέσεις ταύτας «πολὺν τὸν μισθὸν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς», εἶναι φανερώτατον, ὅτι ἡ κοινὴ λογικὴ καὶ κρίσις, δι' ὧν κανονίζομεν τὰ καθ' ἡμᾶς ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀντιπίπτει σφόδρα εἰς τὸ πνεῦμα Χριστοῦ. Ὁ Χριστιανὸς πρότυπον ὀφείλει νὰ ἔχη τὸν Θεόν, νὰ ἀποσκορακίσῃ δὲ πᾶσαν ἄλλην ὑλόφρονα εἰσήγησιν. Ὁ δὲ Θεὸς εἶναι «χρηστὸς ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς» καὶ «οἰκτιρῶν» πρὸς πάντας, «δικαίους καὶ ἀδίκους»,

K.

Λουκ. 8. 4—15.

Διὰ τῆς «ταραβολῆς τοῦ σπορέως» ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς ὅτι ὁ λόγος αὐτοῦ εἶναι σπόρος τῆς «καινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς», τὸ ζῶπυρον τῆς ὑγαινουσύης ἠθικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἠθικῆς τελειότητος. Ἐκ τῆς τελεσφορήσεως τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν ἔξαρκᾶται ἡ ἐντὸς ἡμῶν ἀνάπτυξις αὐτοῦ καὶ καρποφορία, καὶ κατ' ἀκολουθίαν αὐτῆ ἡ σωτηρία. Καὶ ἡ μὲν σπορὰ τοῦ λόγου ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἔργον ἀκραιφνῶς τῆς θείας χάριτος καὶ ἐνεργείας. Ἄλλ' ἡ καρποφορία δὲν εἶναι ὁμοίως τὸ αὐτό. Φέρων ὑπ' ὕψιν ἡμῶν ὁ θεῖος Διδάσκαλος τὴν ποικιλίαν τῶν ἐδαφῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων πίπτει ὁ σπόρος, ἐννοῶν δὲ ἐδάφη αὐτοὺς τούτους τοὺς ἀκροατὰς τοῦ λόγου αὐτοῦ, ἐπιστῶν δὲ καὶ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν ἐπὶ τῆς διαφόρου τύχης τοῦ σπόρου διὰ τῆς λίαν σημαντικῆς φράσεως «ὃ ἔχων ὄτα ἀκοῦειν ἀκουέτω», ἀναγνωρίζει καὶ φανερώνει ὅτι διὰ τὴν ἐν ἡμῖν καρποφορίαν τοῦ λόγου μέγας συντελεστὴς εἶναι καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ἀκροατῆς. Ὑπάρχουσιν ἐχθροὶ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ προσφυλαχθῇ ἵνα μὴ ἐμποδίσωσι τὴν βλάστησιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ θεοῦ σπόρου ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁ διάβολος, «καιροὶ πειρασμοῦ», μέριμνα βιοτικὰ, πλοῦτος καὶ ἡδοναὶ τοῦ βίου, εἶναι τόσα καὶ τόσα ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουσι τὴν καρποφορίαν τοῦ λόγου καὶ τὴν γένεσιν καὶ πρόοδον τῆς ἐν Χριστῷ «καινῆς ζωῆς» καὶ ἀνωτέρου πνευματικοῦ βίου. Ἡ ἀποκάθαρσις τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὡς ἐδάφους, ἀπὸ τῶν τοιούτων ἐχθρῶν τῆς καρποφορίας εἶναι ἔργον ἐνὸς ἐκάστου ἀκροατοῦ. Ἄν τὸ ἔργον τοῦτο παραμεληθῇ, τότε ὁ μὲν ἐξομοιοῦται πρὸς «τὴν ὁδόν», ὅπου ὁ ῥιφθεὶς σπόρος τελείως ἐχάθη δι' αὐτόν· ὁ δ' ἄλλος ἐξομοιοῦται πρὸς «τὴν πέτραν» καὶ ὁ ἄλλος «πρὸς ἀκάνθας», καὶ ὁ σπόρος μένει ἀτελεσφόρητος. Εἰς τὸ ἔργον λοιπὸν τῆς καρποφορίας τοῦ λόγου, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς σωτηρίας καὶ ἠθικῆς ἀναπλάσεως τόσον τοῦ ατόμου, ὅσον καὶ τῆς ἀνθρωπότητος κεῖται ὡς ἀπαραίτητος προϋπόθεσις καὶ βάσις ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ συνέργεια τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Κύριος ἡμῶν κάμνει σαφεστέραν τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς συνεργείας τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ ἔργον τῆς καλλιέργειας τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ τῆς συναφοῦς πρὸς ταύτην σωτηρίας δι' ὧν λέγει περὶ τοῦ καρποφορήσαντος σπόρου. Δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀποκάθαρσις τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ προφυλάξις αὐτοῦ ἀπὸ πάσης ἐχθρικής προσβολῆς. Τοῦτο εἶναι ἔργον ἀρνητικόν. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ συνεισφέρει καὶ θετι-

κῶς κατὰ τὴν συνεργασίαν του. Προσεκτικὴ ἀκρόασις τοῦ λόγου, κατοχὴ αὐτοῦ, ὑπομονή, ἐπὶ τούτοις δὲ χρηστότης καρδίας καὶ καλὴ διάθεσις πρὸς τὸν πλησίον, ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦσι θετικὴν συμβολὴν ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα κερποφορήσῃ ἐντὸς αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθήσῃ ἐν αὐτῷ «καινὴ ἐν Χριστῷ ζωή».

Κ.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ἀποτελεῖ μυριόλεκτον ἀλήθειαν ὅτι ὁ μέγας πόλεμος, τοῦ ὁποῦ μάρτυρες ἐγίναμεν, ὄχι μόνον δὲν προώθησε τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς καὶ τῶν ἐπὶ μέρους κοινωνιῶν, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον ἀπεμάκρυνεν αὐτὴν ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε ἀφ' ἡμῶν καὶ νέα προβλήματα ἄγνωστα καθ' ὀλοκληρίαν πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ παγκοσμίου πολέμου ἐδημιούργησε. Τὸ ἀδιόρθωτον ὑλιστικὸν πνεῦμα τοῦ 19ου αἰῶνος, τὸ ὁποῖον συγγραφεῖς πολυάριθμοι τῆς Δύσεως διέδωσαν καὶ ἐξήπλωσαν διὰ τῶν πνευματικῶν προϊόντων των, κατέλαβε καὶ λαοὺς καὶ κυβερνήσεις. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ εἰς μὲν τὴν νοσηροπείαν τῶν ἀτόμων ἀνετράπησαν ἀξίαι, διὰ τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν στερέωσιν τῶν ὁποίων αἰῶνων ὀλοκληρίων ἐργασία ἐχρειάσθη, αἱ δὲ ἐκασταχοῦ κυβερνήσεις τῶν λαῶν τῆς ὑψηλοῦ με ἀπληστίαν ἀπερίγραπτον ἐπέδοθησαν εἰς τὴν διεύρυσιν καὶ ἀξίαν τῶν κτήσεων τῶν χωρῶν τὰς ὁποίας ἐκυβέρνην. Πρὸς πραγματοποίησιν δὲ τῶν ὑλιστικῶν καὶ ἐγωιστικῶν αὐτῶν σκοπῶν καὶ πρὸς συγκράτησιν τῶν κατὰ τρόπους καὶ μεθόδους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀθεμίτους ὑπ' αὐτῶν κτηθέντων, ὀλοκληρὰ δισεκατομμύρια ἀπερισκέπτως ἐδαπάνων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πλεμικῶν αὐτῶν ἐξοπλισμῶν καὶ ἐφεύρεσιν νέων φονικωτέρων ὄπλων. Ἦλθεν ὁμοῦς ἐπὶ τέλους ἡ κρίσιμος στιγμή, ἡ στιγμή ἐκείνη, ἣτις δὲν ἦτο δυνατόν εἰμὴ κάποτε νὰ παρουσιασθῇ, ἡ στιγμή τὴν ὁποίαν, παρ' ὅλα τὰ σήμερον λεγόμενα ὑφ' ἐκατέρου τῶν μερῶν, ἄτινα ἔλαβον μέρος εἰς τὸν μέγαν πόλεμον, ὅλοι οἱ μετασχόντες εἰς τὴν ἀνθρωποσφαγὴν εἶχον ὑπ' ὄψιν, ἀφοῦ ὅλοι ἐντατικῶς καὶ συνεχῶς ἐξωπλίζοντο αὐτὴν τὴν στιγμήν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν. Ἦλθεν ἡ στιγμή τῆς γενικῆς συρράξεως. Καὶ τότε εἰ ἐμπόλεμοι, ἄλλοι μὲν ἐνόμισαν ὅτι ἐπέστη ἡ στιγμή τῆς πραγματοποίησεως ὀνείρων πολυετῶν, περὶ τῆς συντρίψεως καὶ τῆς ἐκμηδενίσεως τῶν γειτόνων αὐτῶν καὶ εὐκόλου διαρπαγῆς τῆς κληρονομίας αὐτῶν, ἄλλοι δὲ ἐφαντάσθησαν ὅτι ἐφθασαν ἐπὶ τέλους εἰς τὸ σημεῖον ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ καὶ πέραν δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη θὰ ἐπεκράτει εἰς τὸν

κόσμον. Ἀμφότερα τὰ μέρη, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ σκληρὰ πραγματικότητα, ἠπατήθησαν οἰκτρῶς. Παρεσκευάζοντο ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν πιστεύοντες εἰς τὴν ὑλικὴν δύναμιν καὶ τὸν τεθωρακισμένον γρόνθον, καὶ ἀποβλέποντες εἰς τὰς εἰκόνας καὶ τὰ ὁμοιώματα τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀναιτίους καὶ ἀθῶους πολίτας των, ὡς εἰς ὄργανα τυφλὰ ἐκτελέσεως τῶν ἀνόμων των σκοπῶν ἤλθεν ὁμοῦς ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ δώσωσι δίκην. Ἐνόμιζον ὅτι ἕτερος παράγων εἰς τὰ τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχει, καὶ ὅτι μόνον αὐτοί, κύριοι καὶ ἐξουσιασταὶ τῆς γῆς, θὰ ἐρρυθμίζον τὰ πάντα κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἐπλήρωσαν τὰς ἀποθήκας των τινὲς ἐκ τῶν ἐμπολέμων, πρὸ τῆς γιγαντιαίας καταστροφῆς, εἶχον ὑπερκορεσθῆ διὰ νέων προσκτήσεων εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἀγαθὰ ἢ ἀπληστία καὶ ὁ τυφλὸς ἐγωισμὸς ὤθει αὐτοὺς εἰς τὴν διαρπαγὴν καὶ τὸν σφετερισμὸν καὶ ἄλλων. Ὁ καιρὸς ἐφαίνεται εὐνοϊκός· ἰδοὺ, ἔλεγον, ὀλίγοι κανονισμοὶ θὰ δονήσουν τοὺς αἰθέρας καὶ μετὰ ταῦτα θὰ περιέλθουν ὑπὸ τὴν κατοχὴν μας καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων. Ἡ στιγμή ὁμοῦς τῆς τρομερᾶς συρράξεως ἐνέσκηψεν ὡς ἡ φωνὴ τοῦ τιμωροῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος τόσον ἠγγονήθη καὶ περιεφρονήθη ὑπὸ τῶν συμπλακέντων καὶ ἀλληλοσφαγόντων. Περιεπατήσατε, ἔλεγεν ἡ φωνὴ ἐκείνη, μέχρι τῆς σήμερον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας σὰς ἔχω θέσει, ὅπως ἠθέλατε. Δὲν ἠθελήσατε νὰ λάβητε ὑπ' ὄψιν τοὺς νόμους μου καὶ τὰς ἀρχὰς μου· τὴν Ἐνσάρκωσιν τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ μου καὶ τὸ ἀπολυτρωτικὸν Του ἔργον εἰς οὐδὲν ἐλογίσθητε· τὰς σωτηριῶδεις ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἐκήρυσεν Ἐκεῖνος ἐποδοπατήσατε· ἐνομίσατε, ἐν τῇ ἀλαζονείᾳ σας, ὅτι τὰς ὑποθέσεις σας θὰ τὰς ρυθμίσητε σεῖς καλλύτερον καὶ σοφώτερον ἢ δὲν λάθητε προσῶς ὑπ' ὄψιν ὅσα ἐξ ἀπειροῦ εὐσπλαγχνίας καὶ ἀγάπης ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς διὰ τοῦ Υἱοῦ μου. Ἄφρονες! ἡ στιγμή, τὴν ὁποίαν ἡ ἀπιστία σας ἔφερεν, εἶναι ἡ στιγμή τῆς τιμωρίας σας, οὐχὶ δὲ τῆς πραγματοποίησεως τῶν ἀνόμων ἐπιθυμιῶν σας, «ἀ δὲ ἠτοιμάσατε τίνοι ἔσται»; Καὶ ὅντως ἡ τιμωρία ἦτο ἀμείλικτος καὶ ἀπροσμέτρητος περιλαβοῦσα εἰς τὰς δυνάμεις τῆς ἀπαντας ἀνεξαιρέτως «ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς καὶ ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος καὶ ἀπὸ μόσχου ἕως προβάτου καὶ ἀπὸ καμήλου ἕως ὄνου». Καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ σειρὰ ἐκείνη τῶν κακῶν, τὰ ὅποια με τὴν ζωνηρότητα περιγράφει ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰς θυγατέρας Σιών: «Καὶ ἔσται ἀντὶ ὁσμῆς ἡδέας, κονιορτός· καὶ ἀντὶ ζώνης, σχοινίῳ ζώσῃ· καὶ ἀντὶ τοῦ χιτῶνος τοῦ μεσορραφύρου, περιζώσῃ σάκκον. Καὶ ὁ υἱὸς σου ὁ κάλλιτος, ὃν ἀγαπᾶς, μαχαίρα πε-

σείται. Καί οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν μαχαίρα πεσοῦνται καί ταπεινωθήσονται. Καί πενθήσουσιν αἱ θῆκαι τοῦ κόσμου ὑμῶν. Καί καταλειφθήσῃ μόνη καί εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ. Καί ἐπιλήφονται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνθρώπου ἑνὸς λέγουσαι· «τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγόμεθα καί τὰ ἱμάτια ἡμῶν περιβαλούμεθα· πλὴν τὸ ὄνομα τὸ σὸν κεκλήσθω ἐφ' ἡμᾶς· ἄφελε τὸν ὄνειδισμὸν ἡμῶν».

Τὸ μέγεθος ὅμως καί ἡ ἔκτασις τῆς γενικῆς ἀναστατώσεως ἐκ τοῦ πολέμου ὑπερέβη τὰ ὅρια καί τῆς τολμηροτέρας φαντασίας. Ὁ πόλεμος δίκην σεισμοῦ παγκοσμίου συνέσεισε καί συνεκλόνησε τὸν κόσμον ὅλον. Τὰ πάντα κατέρριψεν· τὰ πάντα ἀνέτρεψε· τὰ πάντα ἀνεστάτωσεν. Ἡ δικαιοσύνη ἢ διεθνῆς ἀντι νὰ ἐξασφαλισθῇ ἠλαττώθη καί ἐξησθένησεν ἔτι περισσότερο· ἡ ἐλευθερία ὁμάδων καί ἀτόμων ἀντι νὰ κατοχυρωθῇ ἐκολοδῶθη εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν· τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα παρουσιάσθη μετὰ τὸν πόλεμον ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπότητος ὑπὸ τὴν ἀγριωτέραν του μορφῆν· ἡ δὲ εἰρήνη, τὴν ὁποῖαν τόσον ὠνειροπόλησεν ὁ κόσμος, ὄχι μόνον δὲν ἐπεκράτησεν, ἀλλὰ πᾶν τοῦναντίον, ἐφυγαδεύθη καθολοκληρίαν, καί, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῆς παρουσίας διεθνῶς καταστάσεως, διὰ πολλὰς δεκαετηρίδας δὲν θὰ εὑρῇ τόπον εἰς τὴν σιδηρόφρακτον, τὴν μέχρις ὀδόντων ὠπλισμένην Εὐρώπην. Οἱ ἀρχηγοὶ καί κυβερνήται τῶν κρατῶν, ἐνώπιον τοῦ ἀδιεξόδου εἰς τὸ ὅποσον ὀδηγεῖται καί πάλιν ἡ ἀνθρωπότης, ἔμφοβοι συγκαλοῦν διασκέψεις ἐπὶ διασκέψεων χωρὶς νὰ δύνανται νὰ εὑρουν θεραπείαν τοῦ γενικοῦ κακοῦ. Αἱ μέθοδοι, τὰς ὁποίας καί πάλιν χρησιμοποιοῦν, καί οἱ τρόποι, τοὺς ὁποίους καί πάλιν προτείνουν πρὸς διόρθωσιν τῆς παγκοσμίου ἀκαταστασίας, εἶναι δυστυχῶς οἱ αὐτοὶ καί οἱ παλαιοί, ἐκεῖνοι, χάρις εἰς τοὺς ὁποίους ὁ κόσμος ὠδηγήθη εἰς τὴν μοναδικὴν ἐκείνην ἀνθρωποσφαγίαν. Καί μ' ὅλα ταῦτα οἱ ἀρχηγοὶ καί κυβερνήται τῶν κρατῶν δὲν ἐσωφρονίσθησαν, δὲν ἀνένηψαν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦν ἀφελῶς πιστεύοντες ὅτι διὰ τῶν ἰδίων τρόπων καί μεθόδων θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐπιτύχουν ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν πρὸ εἴκοσι καί ἐπέκεινα ἐτῶν.

Ἡ ὀφθαλμοφανὴς ἀδυναμία τῶν ἡγήτόρων τῶν λαῶν ὅπως ἀποκαταστήσουν τὴν ἰσορροπίαν ἐν τῷ κόσμῳ καί δωροφορήσουν τὴν διαρκῆ εἰρήνην εἰς αὐτόν, ἐνῶ ἐμπνέει τὴν ἀποθάρρυνσιν καί τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς τὴν πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων, οὐδαμῶς ὀφείλει νὰ ξενίξῃ τοὺς εἰλικρινεῖς καί γνησίους ὁπαδοὺς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δέον μάλιστα νὰ προστεθῇ ὅτι ἂν συνέβαινε τὸ ἐναντίον—ἂν δηλ., παρ' ὅλην τὴν ἀμβλυωπῆαν ἣτις χαρακτηρίζει τοὺς πολιτικοὺς τοῦ

κόσμου εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὀρθῶν μεθόδων καί τῶν ἐνδεδειγμένων τρόπων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης καί γαλήνης τῆς ἀνθρωπότητος καθόλου καί τῶν ἐπὶ μέρους κοινωνιῶν ἰδιαιτέρως, ἐσημειούτο πρόοδος καί ἐπιτυχία—τοῦτο ἔδει νὰ ἐκπλήξῃ τοὺς εἰλικρινῶς πιστεύοντας καί ἀναγεγεννημένους ἐκ τῶν χριστιανῶν. Ἴδου δὲ διατί. Ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ πιστεύομεν ἀκραδάντως εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς ἁμαρτίας,—εἰς παράγοντα ὄν. ὁ ὁποῖος ὑπεισῆλθεν εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος καί διετάραξε τὴν πορείαν καί τὸν ῥοῦν τῆς.

Ἔτι πιστεύομεν ὅτι ὅλαι αἱ ἀναστρώσεις· πόλεμοι, ἀνταρσίαι καί τὰ τοῦτοις παραπλήσια εἶναι ἄμεσοι συνέπειαι τῆς ἁμαρτίας· καί ὅτι ὁ ἄνθρωπος μόνος, μετὰ τὰ ἴδια του μέσα, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἰσορροπίαν εἰς τὸν διαταραχθέντα ῥοῦν τῆς ζωῆς αὐτοῦ καί νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν του. Νέα ὄρμη καί νέα δύνამις εἶναι ἀπαραίτητες πρὸς τοῦτο διὰ τὸν ἄνθρωπον,—κάτι, τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὸν ἀνυψώσῃ εἰς νέον ἐπίπεδον ζωῆς καί νὰ τὸν εἰσαγάγῃ εἰς νέας σχέσεις μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ του καί Προνοητοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ νέα αὕτη δύναμις καί ὄρμη, ἢ μεταμορφώουσα τὸν ἄνθρωπον καί ζωοποιούσα τὸν πνευματικὸν ὄργανισμὸν του, δὲν εἶναι τὸ φῶς τῆς ἀνθρωπίνης διανόας, οὔτε ἡ πρόοδος τὴν ὁποῖαν πραγματοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος εἰς πᾶσαν σφαῖραν τοῦ ἐπιστητοῦ, οὔτε ἡ ἠθικὴ ἐπίδρασις καί τοῦ μεγαλητέρου διδασκάλου καί ἠθικολόγου, ὁ ὁποῖος εἶναι δυνατόν ποτε νὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου. Ἀλλὰ εἶναι ἡ Ζωὴ τοῦ Αἰωνίου Θεοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ τελείου Θεοανθρώπου, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι «χθὲς καί σήμερον ὁ Αὐτὸς καί εἰς τοὺς αἰῶνας». Οὗτος ἔσπευσεν εἰς σωτηρίαν ἑνὸς κόσμου, ὁ ὁποῖος εὗρίσκετο εἰς παντελῆ ἀδυναμίαν νὰ σώσῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τὰς τραγικὰς συνεπειὰς τῆς καταστρεπτικῆς ἁμαρτίας· καί ὅπως ἡ τελευταία ἐπεισῆλθεν ὡς νέος παράγων εἰς τὸν κόσμον καί ἀνεστάτωσεν αὐτόν, τοιοῦτοτρόπως ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς καταστολὴν καί κατατρόπωσιν τῆς ἁμαρτίας νέον παράγοντα εἰσεκόμισεν εἰς τὸν κόσμον, τὴν Δύναμιν Αὐτοῦ, τὴν Πανσθενῆ Του χάριν, ἣτινα ἕκαστος ἄνθρωπος δύναται, ἂν θέλῃ, νὰ προσπορισθῇ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας καί διὰ τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποῖαν ἴδρυσεν Ἐκεῖνος. Ἡ Ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ σπουδαιότερον γεγονός τῆς καθολικῆς ἱστορίας, ἢ ἀπαρχὴ καί ἢ ἀφετηρία νέας περιόδου, νέας ζωῆς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον· εἶναι ἡ νέα δημιουργία εἰς τὴν ὁποῖαν προέβη ὁ Θεὸς κινούμενος ἐξ ἀπέριου ἀγάπης πρὸς τὸν ἄν-

θρωπων. «Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν Ἰῶν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ». «Αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς». Γεγονὸς κοσμοϊστορικὸν τοιοῦτον, προωρισμένον νὰ μεταβάλῃ τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παροραθῇ· παρορώμενον δὲ καὶ μὴ τυγχάνον τῆς δεούσης προσοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, ἀδυνατεῖ νὰ προσφέρῃ τὰ σωτηριώδη ἀποτελέσματά του. Εἶναι κρουνὸς ἐρμητικῶς κλειστός· κρουνὸς ἐκ τοῦ ὅπου βέει τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, «ὅς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὐ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον». Πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν λοιπὸν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψῃ ἡ ἀνθρωπότης· παρ' αὐτοῦ μόνον δύναται νὰ λάβῃ τὴν λύσιν τῶν δεινῶν τῆς. Αὐτοῦ αἱ ἀρχαὶ ἐφαρμοζόμεναι τόσον εἰς τὰς διεθνεῖς, ὅσον καὶ εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξασφαλίσουν ἐπὶ γῆς εἰρήνην, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίαν. Αὐτὸς ὁ αἰετοῦ ὁ Αὐτός, καὶ χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, εἶναι ὁ Αἰώνιος ἀπαρασάλευτος δράχος, ἐπὶ τοῦ ὅπου οὐφείλουν νὰ στηρίζουν οἱ ἡγῆται τῶν λαῶν τὰ προγράμματα καὶ σχέδια αὐτῶν· τότε μόνον θὰ δυναθῶν ταῦτα νὰ εὐδοκιμήσουν καὶ νὰ φέρουν καρπὸν πολὺν ὑπὲρ τοῦ πονοῦντος καὶ παλαιόντος καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς ἀοριστίας καὶ τῶν κινδύνων βαδίζοντος δυστυχοῦς ἀνθρώπου.

Καὶ διὰ νὰ μὴ νομισθῇ ὅτι ἀσχολούμεθα μὲ γενικότητος καὶ πόθους εὐσεβεῖς μὲν, πλὴν ἀπραγματοποιήτους, ἃς ἐξετάσωμεν συντόμως τινὰ ἐκ τῶν προβλημάτων, τὰ ἑποῖα οἱ μὴ χριστιανοὶ ἰδεαλισταὶ ἀπεπειράθησαν νὰ λύσουν, καὶ ναυαγήσαντες εἰς τὰς προσπαθείας τῶν ἀπληρίσθησαν περὶ τῆς λύσεως αὐτῶν, καὶ ἐρωτήσατε ἑπειτα ἑαυτοῦς· δὲν εἶναι ὄντως ἀληθὲς ὅτι οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ δύναται νὰ δώσῃ τὴν προσήκουσαν λύσιν εἰς ταῦτα τὰ προβλήματα, εἰ μὴ ζῶσα καὶ ἐνεργὸς πίστις εἰς τὸν Ἰ. Χριστὸν καὶ τὴν διδασκαλίαν Του, καὶ ζωὴ ρυθμιζομένη ὑπ' αὐτοῦ;

α) Τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης. Ἀποτελεῖ προσπάθειαν ματαίαν, ἢ ἑποῖα ἔχει ἐπανελημμένως ναυαγήσει, νὰ θέλῃ τις νὰ ἐξοβελίσῃ τὸν πόλεμον ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀνθρωπότητος πείθων τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι παράλογον καὶ κακὸν νὰ ἀλληλοσφάζονται. Προσπάθεια τοιαύτη ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐκείνην, τὴν ἑποῖαν καταβάλλομεν θέλοντες νὰ ἐξηγησώμεν εἰς ἕνα ἀσθενῆ πόσον καλλίτερον καὶ πόσον λογικώτερον θὰ ἦτο δι' αὐτὸν νὰ γίνῃ καλὰ, νὰ ἀποθεραπευθῇ καὶ νὰ ἀναρρώσῃ ἐκ τῆς ἀσθενείας του. Ἐφ' ὅσον ἡ βᾶσις

καὶ τὰ ἐλατήρια τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων εἶναι πλημμελῆ, καὶ ἐφόσον δὲν πραγματοποιηθῇ μέσα εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἡ ἀπαραίτητος μεταβολή, ἄνευ τῆς ἐπιείας οἱ πόλεμοι καὶ αἱ ἀντιζηλίαι εἶναι ἀναπόφευκτοι, — μὲ ἄλλας λέξεις, ἄνευ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸ θεῖον θέλημα δι' ἕκαστον ἄτομον, ἔθνος καὶ ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἡ εἰρήνη μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς γῆς θὰ εἶναι κἄτι ἐντελῶς συμπωματικὸν ἢ καὶ θὰ ἀποτελῇ ὄνειρον ἀπραγματοποιήτον. Ὁ πόλεμος εἶναι ὀδελυκτὸς καὶ ἀπάνθρωπος ὅχι διότι συνεπάγεται πόνους καὶ θυσίας, ἀλλὰ διότι εἶναι φοβερὸν καὶ ἀδικαιολόγητον· ὄντα δημιουργηθέντα κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ, ὄντα, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι νὰ ἀγαποῦν τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον των, νὰ ἀλληλοσφάζονται. Μόνον δὲ ὁ Ἰ. Χριστὸς καὶ ἡ θρησκεία Του εἶναι εἰς θέσιν νὰ πείσουν τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης καὶ νὰ δώσουν εἰς αὐτοὺς τὴν δύναμιν συμφώνως πρὸς αὐτὴν νὰ ρυθμίσωσι τὰς σχέσεις των.

β) Τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἰδιαιτέραν ὀξύτητα προσέλαβε μετὰ τὸν μέγαν πόλεμον. Εἰς τοῦτο δὲ ὀφείλονται ἢ ἀπερίγραπτος πτωχεία τῶν ἐργατικῶν τάξεων, αἱ ἀπεργίαι, ἡ ἀθλιότης τῆς ζωῆς, ἣτις χαρακτηρίζει τὰ κατώτερα στρώματα τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν κέντρων.

Ἐν τῷ μεταξὺ σχέδια ἐκπονοῦνται καὶ προγράμματα καταστρώνονται πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἐνδεείας. Εἶναι τοιαύτη καὶ τοσαύτη σήμερον ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἀνεχειας, ὥστε προσπίπτει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυχόντος. Ἡ ἀνθρωπότης, φθάνουσα εἰς τὰ ἔσχατα τῶν δεινῶν, διότι ἐγίνεν ἐπιλήσμων τῶν μεγάλων ἀρχῶν τὰς ὁποίας διετύπωσεν ὁ Θεᾶνθρωπος Σωτὴρ, ἀκουσα θέλει ἀνομολογήσει ὅτι ἐν οὐδενὶ ἑτέρῳ ἐστὶ σωτηρία εἰ μὴ ἐν Αὐτῷ. Ἦ δὲ εἶπεν ὁ Σωτὴρ καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο; «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος». Τοὺς λόγους τούτους εἶπεν ὁ Ἰ. Χριστὸς εἰς τὸν Διάβολον ὅταν, ὡς γνωστὸν, οὗτος προσέτρεψε τὸν Κύριον νὰ μεταβάλῃ τοὺς λίθους εἰς ἄρτους. Ἀρκεῖ νὰ ἐμβαθύνῃ τις εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ κατανοήσῃ ὀπίσθην τερραστίαν σημασίαν ἔχουν οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χριστοῦ ἰδιαιτέρως διὰ τὴν σημερινὴν μας ἐποχὴν. «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος», ἀναφωνεῖ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Οἱ ὄροι τῆς διαβιώσεως τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ βελτιωθῶν οὔτε μὲ τὴν καλλιτέραν διοργάνωσιν τοῦ ἐμπορίου, οὔτε μὲ τὴν ἀρτιωτέραν διαρρυθμίσιν τῆς παραγωγῆς καὶ διανομῆς τῶν προϊόντων, ἀλλὰ μὲ τὴν ριζικὴν μεταβολὴν τοῦ ὄλουσου στήματος τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν συναλλαγῶν μὲ τὴν ἀπό-

φασιν ἐκάστου λαοῦ καὶ ἐκάστης τάξεως ὅπως ὀργανώσουν τὰς τε βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἐνεργείας των κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἀποβλέπουν ὄχι εἰς καθαρῶς ὑλιστικούς σκοπούς, ἀλλὰ καὶ εἰς πνευματικούς, εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ὄλν. τῆς εὐτυχίας καὶ τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ ἐκάστου πολίτου, οὐχὶ δὲ μόνον εἰς τὸν πλουτισμὸν ὠρισμένων ἀτόμων ἢ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παντοκρατορικῆς ἐξουσίας μιᾶς τυραννίδος πολιτείας. Καὶ διὰ νὰ γίνωμεν σαφέστεροι: οἱ ἔθροι τῆς διαβιώσεως τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ βελτιωθοῦν ποσῶς, ἂν μὴ οἱ ὑπεύθυνοι διὰ τὰς τύχας των μεταβάλουν νοσητροπίαν καὶ ἀποβλέψουν πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς ὄντα ἔχοντα ὑψηλὸν προορισμὸν, ὡς πρὸς τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος δι' ἕκαστον αὐτῶν λαμβάνει ἰδιαιτέραν πρόνοιαν, ἐνδιαφέρεται καὶ διὰ τὸν μισθὸν του, καὶ διὰ τὴν ἐπίγειόν του κατοικίαν καὶ διὰ τοὺς ὑγεινοὺς ὄρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους ζῆ καὶ δι' ὅλα ἐν γένει τὰ ὅποια θὰ τὸν υποβοηθήσουν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του ὡς μέλος τῆς βασιλείας Αὐτοῦ. Αἱ τετραγῶνοι αὐταὶ καὶ ἀναμφισβήτητοι ἀλήθειαι, αἱ ὅποια ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἐνσαρκωθεῖσαν Αὐτοαλήθειαν, φαίνονται ἴσως ἀποκρουστικαὶ καὶ στεναὶ ἀποτελοῦσι μ' ὅλα ταῦτα τὸν μόνον ἀληθῆ καὶ ἀκριβῆ γνῶμονα, διὰ τοῦ ὁποίου ὀφείλουν νὰ κανονισθοῦν οἱ ἔθροι τῆς διαβιώσεως τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἡ ἀνώτατος ἄρχων καὶ ἐξουσιαστής τοῦ σύμπαντος καὶ ὁ ἀλάθητός του νομοθέτης. Ἄλλος εἶναι Ἐκεῖνος· ἄνευ τῆς θελήσεώς Του οὔτε στρουθίον πίπτει ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ τὰς τρίχας δὲ τῆς κεφαλῆς μας μετρεᾷ καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν γνωρίζει. Αὐτὸς ἐχάραξε διὰ τὸν ἄνθρωπον τὰς γενικὰς γραμμὰς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ ρυθμίξῃ καὶ τὸ αὐτεξούσιον αὐτοῦ. Δύναται νὰ εἶναι ἐλεύθερος νὰ πορορᾷ τὰς γραμμὰς αὐτάς, ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ ὁμῶς βλάβῃ καὶ ζημίᾳ ἀτομικῇ του, καὶ μὲ κίνδυνον ἀναστατώσεως τοῦ περιβάλλοντός του.

Ὁ σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὀλόκληρον τὸ ἀπολυτρωτικὸν του ἔργον ἀποτελοῦν αἰώνια μνημεῖα καὶ τρανέφυγον ἀναγνώρισιν καὶ διακήρυξιν τῆς ἀνυπολογίστου ἀξίας καὶ ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου. Δι' ὅλους, ἀλλὰ καὶ δι' ἕκαστον ἰδιαιτέρως ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ «ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπῆκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ Σταυροῦ». Ἡ δὲ Ρωσικὴ ἐπανάστασις καὶ ἡ ἐπακολούθησασα αὐτῇ ἀθλιότης καὶ ἡ πρωτοφανὴς ἀγριότης ἢ ἐκδηλωθεῖσα ἐκ μέρους ἀνθρώπων πρὸς ἀνθρώπους ἀποτελοῦν τὴν κλασικωτέραν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας καθ' ἣν ἡ κατὰ πνίξις καὶ ἡ ἐκμηδένισις τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου εἶναι ἄμεσος συνέπεια τῆς ἀπονε-

κρῶσεως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀτόμου τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, τῆς κατασιγάσεως τῆς ἐν αὐτῷ φωνῆς τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μόνον ὁ Χριστὸς καὶ ἡ θρησκεία δίδουν τὸν λόγον καὶ τὸ ἀναντίρρητον δικαιολογητικόν. Ταῦτα δὲ εἶναι ὅτι ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου ὅπως καὶ ἡ ἀρχὴ του εἶναι ὁ Θεός, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι «ναὸς τοῦ Θεοῦ».

δ) Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐτῆς ἀρχῆς περίπου δίδει ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὴν μόνην, τὴν ἀρίστην λύσιν καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἰσότητος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι συμφῶνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀξίαν διότι ἕκαστος αὐτῶν ἰδιαιτέρως λαμβανόμενος ἔχει ἄπειρον ἀξίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἕκαστος αὐτῶν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν κοινωνίᾳ ἀνθρώπων, τὰς σχέσεις τῶν ὁποίων ἡ ἀγάπη κανονίζει, διότι ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ σπουδαιότερον χαρακτηριστικὸν τοῦ ὑπερτάτου ὄντος, τοῦ Θεοῦ, καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Ὁποίου ὀφείλει νὰ ἀυξάνῃ ὁ ἄνθρωπος, μετὰ τοῦ Ὁποίου ὀφείλει νὰ τεῖνῃ ὅπως ἐνώθη. Τοιοῦτου δὲ ὄντος τοῦ τελικοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σκοποῦ εἰς ὃν κατατείνει ἡ ἐπίγειος ζωὴ του, δύναται οὗτος νὰ φθάσῃ εἰς αὐτὸν μόνον καθ' ὃν τρόπον ὑπέδειξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς Κύριος ἡμῶν, ἡτοί ἂν «ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν του», θυσιάζων αὐτὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, ζητῶν οὐχὶ τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἐτέρων. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον ὁ Σωτὴρ δὲν περιωρίσθη νὰ μᾶς δώσῃ ἀπλῶς κώδικα νομοθεσίας καὶ προσευχῶν καὶ κανόνων ρυθμιζόντων τὰς σχέσεις ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' ἔδρασε τὴν Ἐκκλησίαν, κοινωνίαν ὄλν. ἐν τῇ ὁποίᾳ καὶ διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν νὰ ἀυξάνουν «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ». Καὶ ἐφόσον οἱ ἄνθρωποι εἶναι σῶμα Χριστοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ θρησκευτικὴν ζωὴν των καὶ τὴν λατρείαν, ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι σῶμα Χριστοῦ καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῶν καθημερινῶν ἀσχολιῶν των. Ἡ αὐτὴ δὲ ἀγάπη καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν ἄλλων ὀφείλει νὰ χαρακτηρίζῃ καὶ νὰ διαπνέῃ τὰς σχέσεις καὶ νὰ κατευθύνῃ ὅλας τιν τὰς ἐνεργείας. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτὰ τὰ μυστήρια αὐτῆς ἀποτελοῦσι σημεῖα καὶ ὑπομνήσεις διαρκεῖς τῶν κοινωνικῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν καθηκόντων τὰ ὅποια ἔχομεν εἰς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων σχέσεις μας. Οὕτω τὸ Βάπτισμα εἶναι ἡ εἴσοδος ἡμῶν εἰς τὴν τεραστίαν οἰκογένειαν τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, τῆς ὁποίας Πατὴρ εἶναι Αὐτὸς ὁστος ὁ Θεός, οἰκογένειαν τῆς

ὁποίας ὅλα τὰ μέλη εἶναι ἴσα πρὸς ἀλλήλα ἀφοῦ εἶναι ἀδελφοί. Εἰς τὸ Χρῆσμα λαμβάνομεν τὰ πνευματικὰ ἔπλα ἵνα δι' αὐτῶν ἐνισχυόμενοι πολεμῶμεν ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τῆς πνευματικῆς υἰείας τοῦ συνόλου, οὗτινος μέρη καὶ ἡμεῖς ἀποτελοῦμεν. Ἄπαντες εἴμεθα συστρατιῶται εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν μας συστρατιωτῶν. Τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας ἀποτελεῖ τὴν ἀναγνώρισιν ὅτι ἡ χριστιανικὴ κοινότης ὀφείλει νὰ παραμένῃ ἀκεραία καὶ ἀδιάσπαστος. Ἡ ἐξομολόγησις τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἡ ὁμολογία τῆς ἠθικῆς ζημίας τὴν ὁποίαν δι' αὐτῆς προῶξενήσαμεν εἰς τὸ σύνολον καὶ διὰ τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν ἄφεσιν καὶ ἀποκαθιστάμεθα εἰς τὴν προτέραν θέσιν παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ, Πατρὸς τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας εἰς ἣν ἀνήκομεν. Τὸ δὲ μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν μυστήριον τῆς συναδελφώσεως καὶ ἐνώσεως τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους· διότι ἐφόσον πᾶς κοινῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ γίνεται ἐν μετ' Αὐτοῦ, ἔπεται ὅτι ἅπαντες οἱ κοινῶν οὖντες γίνονται ἐν. Πλὴν τὸ μυστήριον τοῦτο τῆς θυσίας τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἰδιαιτέρως μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας καὶ τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν ἄλλων, ὑφ' ὧν ὀφείλομεν νὰ διαπνεώμεθα. Διότι κοινῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ τοῦ θυσιασθέντος χάριν ἡμῶν. Δι' ὃ καὶ ἀπερχόμενοι τοῦ Ναοῦ μετὰ τὴν κοινῶν, ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα πλήρεις τοῦ πνεύματος τῆς θυσίας· θυσίας πάσης ἀδυναμίας καὶ παντὸς ἐλαττώματος ἡμῶν, θυσίας χρόνου, ἀνέσεως, ὑλικῶν ἀποκτημάτων χάριν τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ χάριν τοῦ πλησίον ἡμῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ δὲ μυστήρια εἶναι ἐξ Ἰσοῦ ὑπομνηστικὰ τῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων, ἃς ἔχομεν ὡς μέλη τοῦ συνόλου.

Σαφέστατα ἔθεν προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐν ἀίρα συντομία ἐκτεθέντων, ὅτι ἡ θρησκεία τοῦ Ἰ. Χριστοῦ εἶναι τὸ μόνον μέσον καὶ ἡ μόνη μέθοδος, ἣτις προώρισταί ποτε νὰ λύσῃ τὰ διάφορα κοινωνικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὰς σκέψεις τῶν ὑπευθύνων διὰ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου ὅλου. Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, αἱ μεγάλαί δὲ θηλ. καὶ ἀθάνατοι ἀλήθειαι τὰς ὁποίας ἔφερον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, καὶ ὁλόκληρος ἡ ὀργάνωσις τοῦ αἰωνοβίου θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἔχοντα θεῖαν τὴν προέλευσιν καὶ τὴν καταγωγὴν προσαρμύζονται εἰς τὰς ἀνάγκας ἐκάστης ἐποχῆς, ἐκάστου πολιτευματος καὶ ἐκάστης τάξεως καὶ καταστάσεως ἀνθρώπων. Ὅπως δὲ ἀφελῶς καὶ ἀβασανίστως καὶ ἐπιπολαίως κρίνοντες τινες ἀπεπάνθησαν ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀντίκειται καὶ ἀντιστρατεύεται· εἰς ὠρισμένα εἶδη πολιτευμάτων καὶ εἰς

ὠρισμένας καταστάσεις κοινωνικάς. Ἐφ' ὅσον ὡς σκοπὸς τίθεται ἡ ὠφέλεια τοῦ συνόλου καὶ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὸ μερῶν ἐκ μέρους τῶν διαφόρων ἀρχηγῶν καὶ ἡγητόρων τῶν διαφόρων πολιτευμάτων καὶ ἔχουν οὗτοι προθέσεις ἀνιδιοτελεῖς ὑπὲρ τῶν λαϊκῶν μαζῶν, τὰς ὁποίας θέλουν νὰ ἐξυπηρετήσουν, οὐδεμία ἀμφιβολία καὶ οὔτε ἔχνος δισταγμοῦ ὑπολείπεται παρὰ τῇ ἀμερολήπτῳ κριτῇ καὶ ἐρευνητῇ, ἕπως ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὡς τοῦ μόνου συστήματος τὸ ὁποῖον προσφέρει τὴν ἀδιάσειστον βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας δέον νὰ στηριχθοῦν πᾶσαι αἱ κοινωνικαὶ μεταρρυθμίσεις. Καὶ ὅσον μελετᾷ τις καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐξερευνήσῃ καὶ ἐξιχνιάσῃ τὰς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ ὅσον ἐγκύπτει εἰς τὴν μελέτην τοῦ Ἐὐαγγελίου καὶ τοῦ ὅλου πνεύματος τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος, τόσον καὶ ἀνακαλύπτει διαρκῶς νέας τελειότητας, νέας βάσεις καὶ νέα ἐπιχειρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἡ προσωπικότης τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ, «τοῦ χθὲς καὶ σήμερον τοῦ Αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας», ἐμφανίζεται ὡς μοναδικὸς ὁδηγός, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τὴν ὀδυνωμένην ἀνθρωπότητα ἐκ τοῦ σημερινοῦ τῆς λαβυρίνθου. Ἴδου διατί παρ' ὅλας τὰς βιβλιοθήκας, αἵτινες ἐγράφησαν περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῶν δυναμικότητων τὰς ὁποίας οὗτος περιλαμβάνει, ὑπολείπονται καὶ τόσα ἄλλα ἀνεξερευνητὰ καὶ ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς εἰσέτι, ὥστε δύναται νὰ γραφοῦν καὶ ἀπείρως περισσότερα τῶν ὅσων μέχρι τοῦδε εὔρον τῆς δημοσιότητος τὸ φῶς, χωρὶς παρ' ὅλα ταῦτα νὰ ἐξαντληθῇ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἐξ ἣς ἀρῶνται οἱ γράφοντες καὶ φιλοσοφοῦντες ἐπὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὡς ὅμως ἐλέχθη ἀνωτέρω, οἱ σήμερον διευθύνοντες τὰ τοῦ κόσμου πόρρω ἀπέχουν τῆς χριστιανικῆς νοστορίας καὶ τῶν χριστιανικῶν μεθόδων πρὸς ἐπίλυσιν τῶν μεγάλων διεθνῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀπασχολοῦν. Οἱ ἅπανταχοῦ ὅμως ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἀμέσως ὑπεύθυνοι διὰ τὸν αἰῶνον προορισμὸν τῶν πνευματικῶν ποιμνίων των, καθήκον ἔχουν εὐκαιρῶς καὶ ἀκαιρῶς νὰ ὑπενθυμίσουν τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη καὶ τὰς χριστιανικὰς ἀρχάς, εἰς ἃς ὀφείλουν νὰ καταφεύγουν πρὸς διαφώτισιν οἱ πολιτικοὶ τοῦ κόσμου, ἵνα κατὰ τὸν ἄριστον τρόπον λύσουν τὰ βασανίζοντα τὸν κόσμον σήμερον διάφορα προβλήματα. Καὶ ἔχι μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἔχουν καὶ καθήκον ἐπιβεβλημένον ὅπως ὑψώνουν τὴν φωνὴν των, ὅπου παραθεωροῦνται καὶ περιφρονοῦνται αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαὶ καὶ γίνεται χρῆσις τρόπων καὶ μεθόδων οὐδὲν ἀπολύτως κοινῶν ἐχόντων πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ στιγματίζουσιν ταῦτας ἐλέγχοντες τὸ ἐπιζήμιον καὶ ἐπιβλαβὲς αὐτῶν διὰ τὴν

καλῶς ἐννοουμένην εὐημερίαν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Οὕτω δρῶσα ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως κατερχομένη εἰς τὸν κοινωνικὸν στίβον, ὅπου τὸ καθήκον τῆς τὴν προσκαλεῖ, οὐδένα διατρέχει κίνδυνον παρεξηγήσεως. Διότι θὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, «ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται!».

Λονδίνον, Ἰούλιος 1936

† Ο Μ. ΑΡΧΙΜ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

1. Οὐδεὶς ἦλος, ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦτο, θὰ ἠδύνατο νὰ προσηλώσῃ τὸν Χριστὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἐὰν δὲν προσήλου αὐτὸν ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἀγάπη.
2. Ὁ θεῶν νὰ κατανοήσῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ πρέπει νὰ ἀπομακρύνῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν κόσμον.
3. Ὁ λέγων ὅ,τι τοῦ ἀρέσει, θὰ ἀκούσῃ ἐνίοτε ὅ,τι θὰ λυπήσῃ αὐτόν.
4. Ἡ πίστις ὁμοιάζει πρὸς τὸ κατόπτρον. Ὡς ἐν μικρῷ κατόπτρῳ βλέπομεν μεγάλα ὄρη, οὕτω καὶ ἐν τῇ πίστει βλέπομεν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ.
5. Ὁ λύκος εἶναι λύκος καὶ ἂν οὐδὲν πρόβατον ἔχῃ ἔτι ξεσχίσει.
6. Εἶναι προτιμότερον νὰ εἶναι τις νεκρὸς ζῶν ἢ ζῶν νεκρὸς.
7. Καὶ ἡ μεγαλειτέρα πλάνη εδρίσκει ἐνίοτε τοὺς θαυμαστάς της.
8. Ἡ πίστις θέτει τὸ θεμέλιον, ἡ ζωὴ οἰκοδομεῖ ἐπ' αὐτοῦ, τὰ παθήματα ἐν τῇ ζωῇ ἐνισχύουσι τὸ οἰκοδόμημα καὶ ὁ θάνατος περατοῖ αὐτό.
9. Οἶος ὁ ποιμὴν, τοιαύτη καὶ ἡ ποίμνη.
10. Ὁ ψεύστης πρέπει νὰ ἔχῃ ἰσχυρὰν μνήμην.
11. Ἡ διαβολὴ δὲν ζῆ ἐπὶ μακρόν.
12. Ὁ πλούσιος πρέπει νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς πηγὴν, ἣτις δροσίζει πάντα τὰ πέριξ αὐτῆς.

Κ. Ι. Δ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΡΕΣΣΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΝ ΚΟΥΡΥΔΑΛΛΕΑ [3]
(ΙΖ' αἰῶν)

Ὁ αὐτὸς Χρυσόστομος εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα τοῦτο λέγει εἶναι τὸ αἷμά μου, ὅπου χύνεται διὰ πολλοὺς εἰς τὴν ἄφρασιν τῶν ἁμαρτιῶν, τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα, ὅπου ἐπούλησες, ὦ Ἰούδα, διὰ τριάκοντα ἀργύρια. Ἀκούεις ὅτι τὸ αἷμα, ὅπου εἶναι εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου ἐπούλησεν ὁ Ἰούδας διὰ τριάκοντα ἀργύρια; Καὶ ἐσὺ λέγεις ὅτι εἶναι κρασί φυσικόν. Καὶ ἂν εἰποῦσιν οἱ καλβῖνοι ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτύπου δέχεται ἡ εἰκὼν, ψεύδονται, διότι ποτὲ εἰς τὴν δεῖξιν αἱ εἰκόνες δὲν δέχονται τὰ ὀνόματα τοῦ πρωτοτύπου. Δὲν μιλοῦμεν τώρα διὰ τὰς εἰκόνας τῆς ζωγραφίας, τὰς ὁποίας δὲν στέργουσιν οἱ καλβῖνοι, αἱ ὁποῖαι προσκυνοῦνται κατὰ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ἐβδόμην σύνοδον, διότι πολλὰς εἰκόνας ἔχει ὁ Χριστὸς καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ τὸσον εἰς τὴν παλαιὰν Διαθήκην, ὅσον καὶ εἰς τὴν νέαν,

διότι ὁ Χριστὸς εἰς τὴν παλαιὰν διαθήκην εἰκονίζεται καὶ μετὰ τὸ πρόβατον καὶ μετὰ τὸ μοσχάρι καὶ μετὰ τὸ τρυγόνι καὶ μετὰ τὸ περιστέρι καὶ μετὰ τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί τοῦ Μελχισεδὲκ καὶ μετὰ πολλὰ ὅμοια καὶ εἰς τὴν νέαν κράζεται πόρτα καὶ πέτρα, καθὼς καὶ εἰς τὴν παλαιάν, στράτα, ἀμπέλι καὶ ἄλλα ὅμοια. Ἀλλὰ μήτε εἰς τὴν παλαιάν μήτε εἰς τὴν νέαν εἶπέ ποτέ τις δεικνώντας ἓνα πρόβατον ἢ ἓνα μοσχάρι ἢ μίαν πόρταν ἢ μίαν στράταν ἢ ἓνα ἀμπέλι καὶ νὰ εἰπῇ τοῦτο εἶνε ὁ Χριστὸς καὶ Μεσσίας, ὅπου ἔχει νὰ σταυρωθῇ. Ἀλλὰ χωρὶς δεῖξιν λέγουσιν ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἐκεῖνο τὸ φυσικόν καὶ εἶναι ὁ ἀμνός, ἡ πόρτα, ἡ στράτα καὶ τὰ ὅμοια. Ἄν τὸ λοιπὸν τὸ κρασί τῆς προηέσεως εἶναι φυσικόν κρασί, πῶς ἐκεῖνο ἐπούλησεν ὁ Ἰούδας; Ἄν τὸ κρασί ἐκεῖνο ἴσως ἦτον ἐκεῖνου τοῦ χρόνου καὶ τὸ αἷμα ποῦ ἐπούλησεν ὁ Ἰούδας ἦτον πολλῶν χρόνων; Καὶ ἂν μοῦ εἰπῆς καὶ διατὶ μετὰ τὸ δεῖξιμον δὲν γίνεταί, ἀλλὰ χωρὶς τὸ δεῖξιμον γίνεταί, σοῦ ἀποκρίνομαι ὅτι τὸ δεῖξιμον δεῖχεται τὸ φυσικόν καὶ καθολικόν καὶ ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἐκεῖνο, ἀλλὰ εἶναι τὸ μεταφορικόν, διότι κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἡ μεταφορὰ εἶναι ξένου ὀνόματος ἐπιφορὰ. Καὶ ἂν ὁ ἄρτος ὡσὲν εἰκόνα ἦτον τοῦ Χριστοῦ σῶμα, ἡ κάμνει χρειαὴ νὰ εἶναι ἐμπροστὰ ἀπὸ τοὺς Κυριακοὺς λόγους, ὅπου ἐγείνει ἡ κλάσις καὶ ἡ τροφή τοῦ ἄρτου πλειοτέρα, ἀλλὰ γίνεται σῶμα διὰ μέσου τῶν λόγων τοῦ Κυρίου καὶ τῆς εὐχῆς. Τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι σῶμα ὡς εἰκόνα, ἀλλὰ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἔμψυχον, αἰσθητικόν καὶ νοερόν. Ἐσὺ δὲν ἐδιάβασες τούτους τοὺς πατέρας καὶ διὰ τοῦτο λέγεις ἄλλα ἂντ' ἄλλων καὶ βλασφημεῖς. Καὶ ὁ Ἀθανάσιος ἐξηγούμενος τὸ κάθου ἐκ δεξιῶν μου λέγει ὅτι διὰ τοῦ σώματος ὁ Χριστὸς ἀρχιερεὺς ἐχορημάτισε καὶ διὰ τοῦ σώματος τὸν ἄρτον τῆς εὐχαριστίας σῶμα Κυρίου κατέστησε καὶ διὰ τοῦ σώματος ἔπαθεν. Ἀκούεις ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον βάζει ὅλα τὰ κατηγορούμενα. Ἀλλὰ ἐσὺ, καθὼς λέγουσι, καὶ τὴν ψυχὴν βαστᾶς θνητὴν καὶ διὰ τοῦτο δὲν σε μέλλει ὅ,τι εἰπεῖς μόνον νὰ ἔχῃς ἀσθεντίαν καὶ εἶσαι καλόγερος καὶ τρώγεις κρέας, καὶ ὅσον φαίνεται μετὰ τὴν αἴσθησιν, περιπατεῖς μετὰ τὴν αἴσθησιν. Δὲν πιστεύεις λοιπὸν, ἴσαι ἄπιστος, διότι εἰς τὸ βάπτισμα μετὰ τὴν αἴσθησιν βλέπεις νερόν, χάριν καὶ δύναμιν νὰ λύσῃ τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν δὲν βλέπεις. Τὸ λοιπὸν δὲν τὴν παραιτεῖς καὶ ἔτσι κατὰ σένα δὲν εἶναι μηδὲ βάπτισμα. Οἱ Καλβῖνοι βαστοῦσι νὰ εἶναι χάρις καὶ τὴν κοινωνίαν, καὶ ὅμως ἐκεῖνοι μετὰ τὴν αἴσθησιν δὲν τὴν καταλαμβάνουσι. Τὸ λοιπὸν ἄς μὴ τὴν πιστεύουν, εἰ δὲ καὶ πιστεύουσιν, ἄς πιστεύουσιν καὶ τὸν ἄρτον νὰ εἶναι σῶμα Χριστοῦ καὶ ὄχι μόνον χάρις, διότι ἡ χάρις δὲν εἶναι σῶμα. Ἀλλὰ ἂν σοῦ εἰπῶ πράγματα, ὅπου ὁ νοῦς βαστᾶ καὶ δὲν πίπτουν εἰς τὴν αἴσθησιν, τί ἔχεις νὰ εἰπῆς; Εἰπέ μοι εἰς ποῖαν αἴσθησιν πίπτει ὁ ἐνεργητικὸς νοῦς, ἄνυλος ἢ ἄυλος; εἰς ποῖαν αἴσθησιν πίπτει ὁ γεννήτωρ, ὅπου ἔδωκεν εἰς τὰ στοιχεῖα τὴν κίνησιν, δὲν λέγω εἰς τὸ μέρος τοῦ στοιχείου, ἀλλὰ εἰς ὅλον τὸ στοιχεῖον; Καὶ πῶς εἶναι ὁ κόσμος παντοτεινός, ἂν ὁ γεννήτωρ ἔδωκεν αὐτὴν τὴν κίνησιν; Πῶς πίπτει εἰς τὴν αἴσθησιν ἡ μετα-

βολή τοῦ πυρός εἰς τὸ εἶδος καὶ τῆς γῆς εἰς τὸ νερόν; Πῶς πίπτει εἰς τὴν αἴσθησιν ἡ ὕλη τῶν στοιχείων καὶ ἄν ἡ. . .¹ εἶναι ἡ ὕλη, πῶς ἡ ποιότης ἄν γείνη εἶδος εἶναι τιμωτέρα ἀπὸ τὴν ὕλην ὅπου εἶναι ἡ. . .¹ πῶς ἡ. . .¹ πίπτει εἰς τὴν αἴσθησιν, ὅπου παντοῦ θεωρεῖται ἡ ποσότης. Πῶς πίπτει εἰς τὴν αἴσθησιν τὸ ελάχιστον μέρος τοῦ μικτοῦ νὰ στέκεται ἀπὸ τὰ δ' στοιχεῖα καὶ νὰ μὴν γίνεται ἔνωσις, ἀλλὰ μίξις, διότι ἔκαμνε χρεῖαν κάθε ἓνα νὰ φυλάγη τοῦ σώματος, διότι σῶμα διὰ σώματος οὐ διέρχεται. Μὲ ποῖαν αἴσθησιν γνωρίζομεν νὰ εἶναι ἐστία ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ οὐράνιον σῶμα νὰ ἀραιώγη τὸν ἀέρα καὶ νὰ τὸν κάμνη ἐστία ἢ τὰ στοιχεῖα νὰ ἔχουν τὸ οὐσιῶδες εἶδος; Ἄλλὰ διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ προκειμένον μα, εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, δὲν εἶναι πολλὴ κατηγορία, διότι ἦτον πρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἂν ἤθελεν ἰδεῖ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ, ἤθελε πιστεύσει καλλίτερα παρὰ ἄλλους, ὡς ὁ Διονύσιος, Ἀθηναγόρας, Ἰουστίνος καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἄλλ' εἰς ἐσὲ καὶ εἰς ὁμοίους εἶναι νὰ θαυμάση τινὰς ὅτι πιστεύετε τοῦ Καλβίνου ἀνθρώπου, ὅπου ἐσήκωσε τὴν αἰρεσιν 80 χρόνους καὶ εἶναι σημάδι ὅτι τόσον ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία, ὅσον ἡ δυτικὴ ἐσυμφωνοῦσαν, ἐπειδὴ ὁ Καλβίνος κατακρίνει τὴν παλαιὰν παράδοσιν τῶν δυτικῶν διὰ τὴν εὐχαριστίαν καὶ ἔτρεξαν εἰς τοὺς ἰδικούς μας, ἤγουν εἰς τὸν πατριάρχην Ἱερεμίαν, οἱ μαθηταὶ του καὶ ἐκεῖνος τῶν ἐναντιώθη, καθὼς φαίνεται εἰς τὸ βιβλίον, ὅπου ἔκαμε συνοδικῶς, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τετυπωμένον. Καὶ πάντοτε οἱ δικοὶ μας τοὺς ἀπεδίωξαν, ἐπειδὴ κρατοῦσι τὴν σύνοδον καὶ ὄχι τὰς αἱρέσεις τούτου καὶ ἐκεῖνος, τὰς μισράς, καὶ ποτὲ οἱ δικοὶ μας δὲν ἔκαμον ἀνδρογύνον μὲ ἐκεῖνους καὶ ἐσὺ τῶμα ψευματεῖς λέγοντας ὅτι ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία βασιτῆ τὰς αἱρέσεις τοῦ Καλβίνου. Κόπιασε ἡ αὐθεντία σου νὰ κάμης νὰ ἐβγάλουν ταῖς εἰκόνες ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας καὶ νὰ μὴ κάμνουν ἑορτὰς εἰς τοὺς ἁγίους. Ἄλλὰ ἐσὺ ἐμπορεῖς νὰ φωνάζης, διότι ἡ ἐκκλησία δὲν χαλάται, ἀλλὰ οἱ αἱρετικοὶ εἶναι ὅπου χαλοῦνται, καθὼς τὸ λέγει καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος. Ὁ Φῶτος ὁ πατριάρχης ἦτον ὅπου ἐσήκωσε τὴν μάχην μὲ τοὺς λατίνους καὶ εἰς τὴν ἐξήγησίν του, ὅπου κάμνει εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, κράζει τὸν ἄρτον τῆς προθέσεως ἄρτον ζῶντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καταβιβηκότα. Ὁ Βουλγαρίας καὶ αὐτὸς εἶχε μάχην μὲ τοὺς λατίνους καὶ ἀκολουθῶντας τοῦ Δαμασκηνοῦ λέγει νὰ μεταβάλλεται ὁ ἄρτος εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὡσὰν τὸ ραγὶ εἰς τὴν σάρκα. Τὸ αὐτὸ γράφει καὶ ὁ Ἐφέσου, πού εἶχε μεγάλην μάχην μὲ τοὺς λατίνους εἰς τὸ περὶ εὐχαριστίας. Τὸ αὐτὸ γράφει καὶ ὁ Καβάσιλας, τὸ αὐτὸ γράφει καὶ ὁ Θεοφάνης ὁ πατριάρχης; κατὰ τὴν ὀγδόην σύνοδον, ὅπου ἐγένετο εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Φωτίου καὶ βεβαιώνει τὴν ἐβδόμην σύνοδον. Τί τὸ λοιπὸν ψευματολογεῖς καὶ λέγεις ὅτι οἱ ῥωμαῖοι δὲν βιστοῦσιν ὅτι ὁ ἄρτος νὰ μεταβάλλεται οὐσιῶδως εἰς τὴν σάρκα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἂν σου φαίνεται ὁ Θεοδώρητος; νὰ βρηθῆ τοῦ Καλβίνου ἀον ἤξευρε ὅτι ὁ Θεοδώρητος δὲν ἦτο ἅγιος, διότι ἀνεθεματίσθησαν τὰ συγγράμματά του εἰς τὴν γῆν

1. Αἱ στιγμαὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὸ κείμενον.

σύνοδον. βον ἐκεῖνος ὁμίλει ἀγωνιστικῶς καὶ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον ἀγωνιστικῶς οἱ ἅγιοι μιλῶντας πολλαῖς βολαῖς δὲν ἀποβλέπουσι τὴν ἀκρίβειαν, διότι εἰς τὰς διαλέξεις ὁ θεῖος Διονύσιος ἔκραξε τὸν υἱὸν υἱὸς νὰ εἶναι ἓν πρᾶγμα καὶ κατὰ τὸν νοῦν νὰ διαφέρουσι καὶ ὁ Βασίλειος δὲν θέλει κατ' Εὐνομίου νὰ κράζεται ὁ πατὴρ ἀγέννητος, ὁ Κύριλλος εἰς τὸ περὶ θεολογίας ἀρνεῖται τὸ αἰτιατὸν καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ βλέπεις εἰς τοὺς ἁγίους γον ἡ φύσις δὲν σημαίνει πάντοτε τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀχώριστον συμβεβηκὸς καὶ τὴν κρασιν καὶ τὴν δύναμιν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεοδώρητος ἔστρωντας νὰ ἦτον πλατωνικὸς ἔκραξε τὸ φῶς εἰς τὰ ζητήματα τῆς γενέσεως φύσιν καὶ οὐσίαν, καθὼς καὶ πολλοὶ τῶν φιλοσόφων τῆς χιόνος τὸ λευκὸν κράζουσιν οὐσίαν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὰ περὶ ψυχῆς τὴν κί ηπιν κράζει οὐσίαν. Καὶ ὅτι ὁ Θεοδώρητος φύσιν ἀγροῖκα τὰ ἀχώριστα συμβεβηκότα τοῦ ἄρτου, φανερόν εἶναι ἀον ἐπειδὴ φέρνει τὸν θεόφορον Ἰγνάτιον, ὅπου κράζει τὸν ἄρτον σάρκα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ σάρκα εἶναι τὸ λιγώτερον αἰσθητικὴ. Καὶ ἂν μου εἰπῆς νὰ δίδεται εἰς τὴν εἰκόνα τὸ ὄνομα τῆς σαρκὸς, ψευματολογεῖς, διότι δὲν εἶναι τοῦτο συμπέρασμα. βον Δεῖξας τὸ ἀπὸ τὰ καθόλου ἀκόμη φέρνει τὸν Ἀμβρόσιον, ὅπου κράζει τὸν ἄρτον τὸ ἴδιον σῶμα τοῦ Χριστοῦ. γον ὁ Θεοδώρητος λέγει οὐ τὴν φύσιν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τῆ φύσει τὴν χάριν προστεθηκῶς καὶ ἡ χάρις εἶναι μετὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, καὶ εἶναι ἐκεῖνη χάρις ὁ ἄρτος νὰ γείνη σῶμα Χριστοῦ, διότι πριχοῦ τὰ λόγια εἶχεν ὁ ἄρτος τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὸ λοιπὸν κατὰ τὸν Θεοδώρητον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ προστίθεται εἰς τὸν ἄρτον καὶ δὲν εἶναι μόνον εἰς τὸν ἀνθρώπου, καὶ ἂν μένει ἡ οὐσία τοῦ ἄρτου καὶ εἶναι ἐκεῖ καὶ ἡ οὐσία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἔμψυχον καὶ αἰσθητικὸν καὶ νοερὸν εἶναι καὶ ἄψυχον, τὸ ὁποῖον εἶνε ἄτοπον καὶ βλάσφημον. Τὸ λοιπὸν ἐχαλάσθη ἡ ἀ' φύσις, ἤγουν ἡ οὐσία τοῦ ἄρτου, ἔμεινε ἡ β' ἤγουν τὰ ἀχώριστα συμβεβηκότα δον ἂν ἐκεῖνος θέλει νὰ προσκυνεῖται ὁ ἄρτος, πῶς θέλει νὰ εἶναι ψωμὶ φυσικόν; Καὶ ὁ Λέων εἰς τὸν σί' λόγον περὶ νηστείας τοῦτο λέγει, ἀρνεῖται μὲ τὸ στόμα, τὸ ὁποῖον πιστεύεται μὲ τὴν καρδίαν, καὶ ὁ Χρυσόστομος εἰς τὸ 21 κεφάλαιον τῆς αἰς πρὸς Κορινθίους τὸν ἄρτον τῆς προθέσεως κράζει τὸ πλέον τίμιον ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ τὸ πλέον τιμωτέρον ἀπὸ ὅλα εἶναι ὁ Χριστός. Καὶ εἰς τὸν γον περὶ ἱεροσύνης λέγει· ὁ τοῦ θαύματος, ἐκεῖνος, ὅπου κἀθηται ἀπάνω ἀντάμα μὲ τὸν πατέρα, εὐρίσκειται εἰς ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὰ χεῖρα τῶν ἱερέων. Σημάδευσε καλὰ τὸ ὦ τοῦ θαύματος, διότι εὐρίσκειται καὶ φίλος μὲ φίλον κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἐνθύμησιν, ὅμως τοῦτο θαῦμα δὲν εἶναι, εὐρίσκειται καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ βάπτισμα τυπικῶς, ἀλλὰ δὲν λέγει κανεὶς ὦ τοῦ θαύματος. Ὁ Κυριανὸς καὶ ὁ Αὐγουστίνος εἰς τὸ βον βιβλίον περὶ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς διανομῆς κεφ.4 καὶ 26 καὶ ὁ Ἀμβρόσιος κεφ.1 περὶ τῶν μυουμένων καὶ Ἀθανάσιος καὶ Χρυσόστομος εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ ἄλλοῦ

μάλιστα εἰς τὴν 44 ὀμιλίαν εἰς τὸν Ἰωάννην κράζει τὸν ἄρτον τῆς προθέσεως ὄχι ἄρτον ψιλόν, ἀλλὰ ἄρτον οὐράνιον. Ὁ Κύριλλος εἰς τοὺς ἀναθεματισμοὺς κράζει τὸν ἄρτον τῆς προθέσεως τὸ ἴδιον σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀληθινὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Τίνος λοιπὸν νὰ πιστεύωμεν ἐκείνων τῶν διαφορῶν πατέρων καὶ τῶν θαυματουργῶν ἢ ἐσένα ὅπου ποτέ σου δὲν ἐμυρίσθησθεολογίαν; Εἶπε τὸν διδάσκαλόν σου καὶ δεῖξαι τὸ πριβιλέγγιόν σου, τὸ προνόμιον λέγω τῆς θεολογίας σου. Καὶ δὲν κάθῃσαι νὰ ἀναπαύῃσαι καὶ νὰ βασιτῆς τὸ ἦτον τοῦ πατρός σου καὶ τοῦ πάππου σου, ἀλλὰ γεννᾷ ἡ κοιλία σου χίλια ψεύματα. Δὲν θέλω νὰ εἰπῶ ἐκεῖνα, ὅπου λέγουν οἱ ἄλλοι ὅτι χαμηλὸς ἄνθρωπος ὅταν πάρῃ με, πολλὰ ἄτοπα κάμνει, διότι καὶ χαμηλοὶ πολλὰς φορὰς γίνονται καλοὶ ἄνθρωποι καὶ εὐσεβεῖς. Καὶ ἂν εἶναι ψωμί φυσικὸν κατ' ἐσένα τὸν μαθητὴν τοῦ Καλβίνου, διατι ὁ Κυπριανὸς εἰς τὸ περὶ δείπνου τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Νύσσης εἰς τὸν κατηχητικὸν καὶ Ἀθανάσιος πρὸς Ἀντίοχον κράζουσι τὸν ἄρτον τῆς προθέσεως ἀθάνατον, διότι τὸ φυσικὸν ψωμί δὲν εἶναι ἀθάνατον. Γρῶϊκα καλὰ πῶς ἐλάλησε τὸ χειρόγραφον κατὰ τὸν Ἀθανάσιον πρὸς Ἀντίοχον καὶ διατι κράζεται λυτικὸν ἁμαρτημάτων κατὰ τὸν Κυπριανὸν καὶ τὸν Αὐγουστίνον ἐν τῷ περὶ χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ τὸν Νύσσης εἰς τὸν κατηχητικόν, διότι ψωμί δὲν ἔλυσε τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ πάθους καὶ περισσότερον νὰ εἰποῦμεν ὁ θεός, καὶ ψωμί φυσικὸν ἁμαρτίαν δὲν λύει. Πῶς κράζεται δεσπότης καὶ βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὴν αἰν' κεφ. 24 τῆς πρὸς Κορινθίους, πῶς κράζεται ἄμνος αἴρων τὴν ἁμαρτίαν; Κατὰ τὰς πράξεις τῆς α' συνόδου καὶ τὸν Ἀθανάσιον πρὸς Ἀντίοχον καὶ τὰς ἱεράς λειτουργίας τίνες διαβάξουσι τὴν θεῖαν μετάληψιν; Μόνον οἱ γραικοί, ὅταν θέλουσι νὰ μεταλάβουσι. Διάβασε τὴν μετάληψιν καὶ στοχάσου ὅτι ὁ ἄρτος τῆς προθέσεως εἶναι ἀληθινὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ οἶνος ἀληθινὸν οἶμα. Στοχάσου τὸν Αὐγουστίνον, τὸν Χρυσόστομον καὶ ἄλλους μυρίους, ὅπου σου λέγουσιν, ἄλλο νὰ βλέπῃς καὶ ἄλλο νὰ πιστεύῃς, διότι βλέπεις τὰ συμβεβηκότα τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ ἡ μεταβολὴ εἶναι ἀπὸ μέσα καὶ πρέπει νὰ τὴν βλέπῃς μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς καὶ νὰ πιστεύῃς, διότι ἂν ἦσουν καὶ ὁ λυκεὺς δὲν ἤμπορεῖς νὰ τὴν ἰδῇς τὴν μεταβολὴν, ἀλλὰ μόνον πρέπει νὰ τὴν πιστεύῃς. Ἀρνεῖσαι τὸ ὄνομα τῆς μετουσιώσεως, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ αἰρετικοὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὁμοουσίου, καὶ εἰς τοῦτο σου λέγω ὅτι καλὰ καὶ τὸ ὄνομα δὲν εἶναι εἰς χρῆσιν, ὅμως ὅταν ἀκούῃς τοὺς πατέρας νὰ λέγουσιν ὅτι ἡ κοινωνία νὰ εἶναι ἀληθινὸν σῶμα καὶ αἶμα τοῦ Χριστοῦ ὡς καὶ ὁ Χρυσόστομος διδάσκει εἰς τὸ β' β' τὸμον εἰς φύλλα 46 εἰς στίχους 25 καὶ ὁ Κύριλλος καὶ εἰς α' μέρος τῆς ἐν Ἐφέσῃ καὶ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ια' ἀναθεματισμοῦ λέγει νὰ εἶναι τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἄλλου ποῦ τὰ κράζουσι τὰ προκείμενα ἀθάνατα καὶ σῶμα καὶ αἶμα κατὰ μεταβολὴν καὶ ἄλλα ὅμοια ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν νὰ γίνεται μετουσιώσις. Τὸ νερὸν μετέβαλεν εἰς κρασί ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας εἶναι μετουσιώσις τούτης; εἶναι, καθὼς καὶ

ἡ μεταβολὴ τῆς ῥάβδου εἰς τὸν δράκοντα. Καὶ δὲν τὰς κράζουσιν οἱ πατέρες μετουσιώσεις, δὲν εἶναι; Μάλιστα ἡ μεταβολὴ τοῦ ἄρτου εἰς τὴν ἐδικὴν μας σάρκα δὲν δείχνει φθορὰν τῆς οὐσίας τοῦ ἄρτου. Τὸ ὅμοιον μίλημα ἐμεταχειρίσθησαν οἱ πατέρες καὶ διὰ τοῦτο κάμνει χρεῖαν νὰ νοῆς καὶ κατὰ τὸ προκείμενον φθορὰν τοῦ ἄρτου. Ἀλλὰ τὰ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸν μακάριον Κύριλλον, λέγεται κατ' ἡμᾶς, νοεῖται ὑπὲρ ἡμᾶς, διότι κράζεται ὁ θεὸς καὶ κτίστης καὶ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς καὶ θυμωμένος καὶ ἠγαπημένος, ἀλλὰ δὲν πέρνει κατὰ πάντα τὰ ὀνόματα, ὡς τὰ ἰδικά μας, διότι ὁ θεὸς κτίζει τὰ πρῶτα χωρὶς ὕλης καὶ φθείρει καὶ τὴν ὕλην, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὸ παρὸν μυστήριον, ἐπειδὴ δὲν γίνεται εἶδος, ἀλλὰ πάρεσι τὸ σύνθετον τοῦ Κυρίου σῶμα. Ἀκόμη οἱ ὄροι δεικνύουσι τὴν μεταβολὴν ἂν εἶναι ἡ οὐσιώδης ἢ ἐπουσιώδης. Οἱ ὄροι ἐδῶ εἶναι οὐσιώδεις ἄρτος καὶ οἶνος σῶμα καὶ αἶμα καὶ μεταβάλλεται ὁ ἄρτος εἰς τὸ σῶμα καὶ ὁ οἶνος εἰς τὸ αἶμα, τὰ ὁποῖα εἶναι κατ' οὐσίαν διάφορα. Μὴν κάμνης πόρνην τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου εἶναι παρθένος, διότι ἐσὺ εἶσαι ἡ πόρνη καὶ ὄχι ἡ τῶν γραικῶν ἐκκλησία πεφονευμένη μὲ τὸ σπαθί σου. [Τέλος]

ΟΙ ΝΕΟΙ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰάκωβος

Ἐγεννήθη ἐν Γαλαξειδίῳ τῷ 1895. Παρηκολούθησε τὰ μαθήματα τοῦ Γυμνασίου ἐν Πειραιεῖ. Ἐχειροτονήθη διάκονος ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Φθιώτιδος Ἰακώβου τῷ 1918, συνεχίσας δὲ τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἔλαβε τὸ Πτυχίον τῆς Θεολογίας. Τῷ 1923 προσελήφθη ὡς Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσόστομου καὶ Γραφεύς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Τῷ 1924 προήχθη εἰς Γραμματέα τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Ἐκκλησιολογικοῦ. Τῷ 1926 ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ Ἀρχιμανδρίτης καὶ τῷ 1932 διορίσθη Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διαδεχθεὶς τὸν ἦδη Σεβ. Μητροπολίτην Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεόκλητον. Τῷ 1932 προήχθη εἰς Μέγαν Πρωτοσύγκελλον καὶ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1935 ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Χριστουπόλεως. Ὡς Διάκονος, Ἀρχιμανδρίτης καὶ Μ. Πρωτοσύγκελλος δὲν ἔπαυσε κηρύττων τὸν θεῖον λόγον, ἐξεπλήρωσε δὲ ἐπιτυχῶς πάντοτε πᾶσαν ἀνατεθεισάν εἰς αὐτὸν ἀποστολήν.

Ὁ Γυνθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων Προκόπιος

Ἐγεννήθη ἐν Ραγοῖς τῶν Καλαβρύτων κατὰ Μάιον τοῦ 1895. Διήκουσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν Πάτραις, μετὰ δὲ τὴν περάτωσιν τῶν θεολογικῶν του σπουδῶν εἰς τὸ Καποδ. Πανεπιστήμιον ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὑδρας Προκοπίου διακονήσας ὡς ἱεροκήρυξ ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς Ἁγ. Γεωργίου Καρύστη καὶ Χρυσοσπηλιωτίσσης Ἀθηνῶν καὶ συνεργασθεὶς ἐπὶ δεκαετίαν ἐν τῷ συλλόγῳ Τριῶν Ἱεραρχῶν, χρηματίσας ἅμα καὶ συντάκτης τοῦ ὁμωνύμου περιοδικοῦ. Χειροτονήθη εἰς πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομου ὑπερέτησεν ὡς ἱερατικὸς προϊστάμενος Χρυσό-

σπληνιάσισης, Ἀγίων Ἀσωμάτων Θησίου, Ζωοδόχου Πηγῆς, τελευταίως διορισθεὶς ὡς τοιοῦτος καὶ εἰς τὸ Ἀ' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Ἐπίσης συνειργάσθη μετὰ τοῦ ἀειμνήστου ἱερέως Μάρκου Τσακτάνη εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἐνώσεων, συνεχίσας τὴν συνεργασίαν καὶ μετὰ τοῦ αἰδ. Κατηχητοῦ Ἀγγέλου Νησιώτου εἰς τὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ὡς πρόεδρος δὲ τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ ἄλλων Φιλανθρωπικῶν Ὁργανώσεων εἰργάσθη μὲ ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν, ἐξυπηρετήσας πολλαπλῶς τὴν φιλανθρωπίαν. Κατὰ τὸ 1930 ἠκολούθησεν ὡς Πρωτοσύγκελλος τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κορινθίας Δαμασκηνὸν εἰς Ἀμερικὴν, προσενηγκῶν πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔργον τῆς εἰρηνεύσεως τοῦ ἐκεῖ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ δωδεκαετίας, ὡς διευθυντῆς τοῦ χριστιανικοῦ περιοδικοῦ «Καὶνὴ Κτίσις» ὀργανοῦ τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἐνώσεων καὶ ὡς συνεργάτης πολλῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν εἰργάσθη διὰ τοῦ καλῶν πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ, κατ' ἐξοχὴν δὲ τῆς νεολαίας.

Ὁ Βρεσθένης Γερμανὸς

Ἐγεννήθη τῷ 1880 ἐν Σινώπῃ τοῦ Πόντου ἐκ γονέων διακρινομένων ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ. Τὰς πρώτας σπουδὰς αὐτοῦ διήνυσεν ἐν τῷ ἡμιγυμνασίῳ τῆς πατρίδος του ἀριστεύσας. Κατόπιν, ἐνεργεία καὶ προστασία τοῦ ἐν Ἀθήναις Μικρασιατικοῦ Συλλόγου «Ἡ Ἀνατολή», εἰσῆχθη εἰς τὴν Ῥιζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν ὡς ὑπότροφος τῆς Ῥιζαρέου περιουσίας τῷ 1895 καταταχθεὶς εἰς τὴν Β' τάξιν. Ἀποφοιτήσας τῆς Σχολῆς ἀριστεύσας ἐνεγράφη τῷ 1899 εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου λαβὼν τὸ πτυχίον τῷ 1903 μὲ τὸν βαθμὸν «Ἀριστα». Μετὰ τὰς πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς διωρίσθη διευθυντῆς τοῦ σχολείου τῆς πατρίδος του Σινώπης. Ὑπηρετήσας ὀλόκληρον πενταετίαν ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1903—1908 ἐκλήθη ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Ἀμισοῦ, ἵνα ὑπηρετήσῃ ἐν τῷ γυμνασίῳ αὐτῆς ὡς καθηγητῆς καὶ ὡς κήρυξ τοῦ θείου λόγου συγχρόνως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τῷ 1910 ἐχειροτονήθη εἰς πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀμασειᾶς Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, οὕτως καὶ τὸ ὄνομα προσέλαβε Δημήτριος κατὰ κόσμον ὀνομαζόμενος. Ἐπὶ πενταετίαν ὀλόκληρον καὶ ἐνταῦθα εὐδοκίμωτα ὑπηρετήσας ἀπὸ τοῦ 1908—1913, παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Μικρασιατικοῦ Συλλόγου ἀνέλαβε τὴν διευθύνσιν τοῦ ἐν Σάμῳ Ἱεροδιδασκαλείου, διευθύνσας αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμ. τοῦ 1913 μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1914, ὁπότε ἀφομοιωθέντος τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου πρὸς τὸ ἴδρυθὲν τότε Διδασκαλεῖον τοῦ Κράτους παρέμεινα καθηγητῆς τῶν θρησκευτικῶν μέχρι τοῦ 1923. Μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων ὡς καὶ τῶν μαθηματικῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις μετετέθη εἰς τὸ γυμνάσιον τῶν Καρδαμύλων τῆς Χίου. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἔμεινε μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1924, ὁπότε διωρίσθη ἱεροκέρυξ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Συσταθειῶν τῶν πενταταξίων Ἱερατικῶν Σχολῶν διωρίσθη διευθυντῆς τῆς ἐν Μεσολογγίῳ Ἱερατικῆς Σχολῆς καὶ εἰς τὴν θέσιν ταύτην παρέμεινε ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1824 μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1929. Καταργηθειῶν

πολλῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν λόγῳ οἰκονομῶν, μετεξὺ τῶν ὀποίων καὶ ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ Μεσολογγίου, μετετέθη εἰς τὴν ἐν Κορίνθῳ Ἱερατικὴν Σχολὴν ἣν διηύθυνεν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1929 μέχρι τῆς σήμερον.

Ὁ Ταλαντίου Παντελεήμων Παπαγεωργίου.

Ἐγεννήθη ἐν Κρανιδίῳ, ἐν ἔτει 1902. Ἀποπερατώσας τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν Πειραιεῖ, μετέβη εἰς ἅγιον Ὅρος, ἐνθα ἐκάθη μοναχὸς προχειρισθεὶς καὶ εἰς διάκονον ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Γρηγορίου, τῆς ὁποίας ἐξηκολούθησε διατελὼν ἀδελφὸς ἄχρι τῆς εἰς Ἐπίσκοπον ἀναδείξεως αὐτοῦ. Ἀδεία τῆς μονῆς αὐτοῦ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπως συνεχίσῃ τὰς σπουδὰς του, ἐν ἔτει δὲ 1926 ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας μὲ τὸν βαθμὸν ἀριστα. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐν Ἀθήναις σπουδῶν του ὑπηρετεῖ ὡς γραφεὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐκήρυσσε δὲ τακτικὰ τὸν θεῖον λόγον ἐν οἷς διηκόνει ἱεροῖς ναοῖς. Ἐχρημάτισεν ἐπὶ ἔτος Πρωτοσύγκελλος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καρυστίας, ἐκείθεν δὲ μετέβη εἰς Ἀμερικὴν, χάριν εὐρυτέρων σπουδῶν, προσκλήσει τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν, τὰς ὁποίας ἠὺχαρίστησαν ἐπὶ τούτῳ ὁ τε Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀλιβιζάτος, προσθέντες ὅτι ἡ ἐπιτυχία ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσώπου ἦτο πλήρης. Ἐν Ἀμερικῇ παρεκολούθησεν ἀνώτερα θεολογικὰ μαθήματα ὡς ξένος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Φιλαδελφείας, συνδεδεμένης ἀκαδημαϊκῶς καὶ μετὰ τοῦ Πανεπιστημίου Πενσυλβανίας, ἔτυχε δὲ, μετὰ τὰς κεκανονισμένας δοκιμασίας καὶ ὑποβολὴν βραβευθειῶν διατριβῶν ἐν τῆς μαθήμασι τῆς ἱστορίας τῶν θρησκευμάτων, φιλοσοφίας τῆς θρησκείας καὶ ἐρμηνείας τῆς Κ Διαθήκης, δύο ἀνωτέρων διπλωμάτων. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐν Ἀμερικῇ σπουδῶν του, ἐκπαφούμενος πάσης εὐκαιρίας, ἐπεκρινῶν μετὰ τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν, κηρύττων τὸν θεῖον λόγον, ἐξομολογῶν καὶ δίδων διαλέξεις, διὰ καὶ θερμὸν ἐπεσπάσατο τὸν ἔπαινον, κατὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ, παρὰ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Ἀλεξάνδρου. Ἀλλὰ προέλαβεν αὐτὸν ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἔτοιμον πρὸς ἀναχώρησιν ὁ Ἐξαρχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας Δαμασκηνός, ὁ ὁποῖος ἐκράτησεν αὐτὸν ὡς ἰδιαιτερον αὐτοῦ γραμματέα κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Ἀμερικῇ παραμονῆς του. Ἐπιστρέψας εἰς Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Σεβ. Κορινθίας, παρ' οὗ καὶ ἐπηνέθη διὰ θερμοῦ γράμματος διὰ τε τὸν ζῆλον καὶ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ εἰς τὸ δύσκολον ὄντως ἔργον τῆς Πατριαρχικῆς ἐκείνης Ἐξαρχίας, διωρίσθη ἱεροκέρυξ Ἀττικῆς εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1931, διετέλεσε δὲ γενικὸς γραμματεὺς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐξυγιανσις.

Ἄνεμος ἀποστειρωτικὸς τῶν χρονίως λυμαιομένων τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν παθογόνων μικροβίων ἤρξατο ἀπὸ τινος πνέων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὰ δραστηκὰ κυβερνητικὰ μέτρα ἐλέγχου πραγματικοῦ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν ἐν Ἑλλάδι ξένων σχολείων καὶ τῆς καθ' ὅλον ἐν αὐτοῖς διδασκαλίας, ὡς καὶ οἱ

ἀμειλικτοί περιορισμοὶ τῆς κακῶς νοουμένης. ἔλευθερίας τοῦ τύπου, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὁποίας τὸ ἑλληνικὸν κοινόν, ἰδίως δὲ ἡ ἑλληνικὴ νεολαία, διεφθείρετο διὰ τῶν ἀνηθίκων ἀναγνωσμάτων καὶ τῆς ληστογραφίας, σημειοῦν νέαν ἐποχὴν ἠθικῆς ἐξυγιάνσεως, τὴν ὁποίαν ἀπεκδεχόμεθα ἀμετακλήτως ὀριστικὴν καὶ μόνιμον καὶ πραγματικὴν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συναλθούσα εἰς συνεδρίαν τὴν παρελθούσαν Δευτέραν, μετὰ πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν προέβη εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς νέας Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, διεβίβασε δὲ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς ἔκδοσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένου σχετικοῦ Β. Διατάγματος. Εἶτα προβάσα εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς ἀνασταθείσης Μητροπόλεως Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων ἐξελέξατο τρεῖς ὑποψηφίους, τοὺς Ἀρχιμανδρίτας Προκόπιον Καλλιωντζῆν, Βασίλειον Κωνσταντίνου καὶ Ἀμβρόσιον Ἀντωνόπουλον, ὧν τὰ ὀνόματα ἀπέστειλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὅπως ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς προκρίνῃ τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν.

Πρὸς πλήρωσιν δὲ τῶν δύο θέσεων Βοηθῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπὸ τοὺς τίτλους Ταλαντίου καὶ Βρεσθένης, ὁ Μακ. Πρόεδρος προέτεινε διὰ μὲν τὴν Ἐπισκοπὴν Ταλαντίου τοὺς Ἀρχιμανδρίτας Παντελεήμονα Παπαγεωργίου, Διονύσιον Παπανικολόπουλον καὶ Θεόκλητον Σφήναν διὰ δὲ τὴν Ἐπισκοπὴν Βρεσθένης τοὺς Ἀρχιμανδρίτας Γερμανὸν Χατζηανέστην, Ἀμβρόσιον Ἀντωνόπουλον καὶ Ἰωάννην Παπασαράντον. Ἡ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος κατελθούσα εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Ἀπ. Ἀνδρέου ἐξελέξατο διὰ κανονικῶν ψήφων Ἐπίσκοπον Ταλαντίου τὸν Παντελεήμονα Παπαγεωργίου καὶ Ἐπίσκοπον Βρεσθένης τὸν Γερμανὸν Χατζηανέστην.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνῆλθεν ἐκτάκτως τὴν παρελθούσαν Τρίτην ὥρ, ἢν μ. μ. εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίαν Ἐν ἀρχῇ ἀνεκοινώθησαν τὰ βασιλικά διατάγματα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Προκοπίου Καλλιωντζῆ, προτεθέντος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς μητροπολίτου τῆς ἀνασταθείσης Μητροπόλεως Γυθείου—Οἰτύλου—Κυθήρων, ὡς καὶ τῆς συστάσεως τῆς Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος μετὰ πρωτεύουσάν τὴν Κηφισίαν.

Μετὰ τοῦτο ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τὸν τιτουλάριον ἐπίσκοπον καὶ μέγαν Πρωτοσύγγελλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Ἰάκωβον Βαβανᾶτον, κατέστησεν Μητροπολίτην Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, μετ' ὃ καθωρίσθησαν λεπτομέρειαι τῶν μηνυμάτων καὶ τῶν χειροτονιῶν τῶν νέων ἱεραρχῶν. Μετὰ τὴν τέλεισιν τῶν μικρῶν μηνυμάτων ὑπὸ τῶν ἐκλεγέντων νέων Μητροπολιτῶν Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, καὶ Γυθείου Οἰτύλου καὶ Κυθήρων, καὶ τῶν Ἐπισκόπων Βρεσθένης Γερμανοῦ καὶ Ταλαντίου Παντελεήμονος, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ὡς πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκήρυξε τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνοδικῆς περιόδου. Συνεχάρη καὶ ἠὺχαρίστησε διὰ θερμῶν ἐκφράσεων τοὺς Συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς διὰ τὴν ἀγαθὴν συνεργασίαν αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Ἐκκλησίας καὶ προαγωγῆν τῶν σκοπῶν ταύτης. Ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος, συμμεριζόμενος τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Μ. Προέδρου, προσέθηκεν ὅτι εἰς τὴν ἀπερχομένην Σύνοδον προσήκουσιν ὅλοι αἱ εὐχαριστίαι τῆς Πολιτείας, τοσοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον εἰς τὸ συμφέλωσιν διὰ τὴν χώραν ἔργον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως σπουδαίως συνέβαλεν ἡ λελογισμένη στάσις τῆς Ἱ. Συνόδου, ἣτις ἐν θαυμασίᾳ ὁμονοίᾳ, πολὺν χρόνον παρέσχε τὴν συνεργασίαν αὐτῆς πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς εἰρήνης ἐν τῇ χώρῳ. Ὁ Μητροπολίτης Λαρίσης, ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱ. Συνόδου, ἠὺχαρίστησεν ἀλόλοῦθως τὸν κ. Δ. Πετρακάκον, διότι διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιβολῆς τοῦ Β. Ἐπιτρόπου μεγάλως ὑπεβοηθήθη τὸ ἔργον τῆς Ἱ. Συνόδου, ἣτις μετὰ τοῦτο κατῆλ-

θεν ἐν σώματι εἰς τὸ παρεκλήσιον τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου, ὅπου καὶ ἐσελῶσθησαν τὰ μηνύματα τῶν Μητροπολιτῶν Ἀττικῆς καὶ Γυθείου καὶ τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων Βρεσθένης καὶ Ταλαντίου.

Τὴν πρωτὰν τῆς Γετάρτης ἐγένετο εἰς τὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἡ χειροτονία τοῦ ἐκλεγέντος νέου μητροπολίτου Γυθείου. Τοῦτον χειροτονήσεν ἐπὶ παρουσίᾳ πολλοῦ κόσμου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Σπάρτης, Γόρτυνος καὶ Παροναξίας.

Ἐπίσης εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ ἐκλεγέντος βοηθοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀρχιμανδρίτου Παντελεήμονος Παπαγεωργίου. Οὗτος χειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, συλλειτουργούντων τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Ἀρτης, Ἀλεξανδρουπόλεως, Καρυστίας, Ἀττικῆς καὶ Πρεβέζης.

Ὁ ἕτερος τῶν βοηθῶν ἐπισκόπων ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Χατζηανέστης ἐχειροτονήθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου Καρύττη, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας, συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Παρραμυθίας καὶ Πολυανῆς. Οἱ τρεῖς χειροτονηθέντες ἱεράρχαι καθὼς καὶ ὁ ἐκλεγὼς νέος μητροπολίτης Ἀττικῆς ἐδέχθησαν τὴν μεσημβρίαν τὰ συγχαρητήρια τοῦ Κλήρου καὶ πολλοῦ κόσμου, εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐποίησατο δῆλωσιν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι πρὸς διευκόλυνσιν καλλιτέραν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν χριστιανῶν τῆς νήσου Αἰγίνης καὶ ἀμειωτέραν ποιμαντορικὴν ἐπίβλεψιν αὐτῶν εὐχαρίστως ἐκχωρεῖ τὴν νήσον Αἶγιναν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, τοῦθ' ὄπερ ἀμέλως ἀποδεξαμένη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν ζητήσασα παρὰ τοῦ Ὑπουργεῖου Θρησκευμάτων τὴν ἔκδοσιν σχετικοῦ εἰδικοῦ νόμου.

Τὴν παρελθούσαν Πέμπτην, 1 Ὀκτωβρίου, ὥρα 9.30 ἐγένετο ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν νέαν Συνοδικὴν περιόδον, παρισταμένον πάντων τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν πλην τῶν μὴ προσελθόντων εἰσὶ Θεσσαλιώτιδος καὶ Θήρας. Μετὰ τὴν δέησιν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, λαβὼν τὸν λόγον, ὑπέδειξε ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τα διάφορα ζητήματα, αἵνα πρόκεινται νὰ ἀπασχολήσῃσιν τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, τονίσας ἰδιαιτέρας τὴν ἀνάγκην τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ἠὺχαρίστησε δὲ τὴν Κυβερνήσιν καὶ ἰδιαιτέρας τὸν κ. Ὑπουργὸν Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας, προσελθόντα κατὰ τὴν συνεδρίαν, διὰ τὸ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ λυθῶσιν εὐνοικῶς τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν ζητήματα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπαντήσας παρέσχε τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ἡ Κυβερνήσις δὲν θὰ παύσῃ μετ' εὐνοίας νὰ παρακολουθῇ διὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα καὶ νὰ ἐπιλύῃ αὐτὰ ἐν ἀπολύτῳ συμφωνίᾳ πάντοτε μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ ἐξέφρασαν τὰς εὐχαριστίας των πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν καὶ ἐξήνεγκαν γενικῶς τὰς γνώμας των ἐπὶ τῶν τελευταίως ψηφισθέντων Ἀναγκαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων. Ἀποχωρήσαντος εἶτα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προέβη εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ καὶ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν μελῶν τοῦ Πρωτοβαθμίου καὶ τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Διακαστηρίου.

Ὁ νέος Ὑπουργὸς Διοικητῆς τῆς Πρωτευούσης κ. Κοτζίτσας καὶ ὁ νέος Δήμαρχος κ. Πλυτὰς ἐπισκεφθέντες τὸν Μακαριώτατον ὑπέβαλον τὰ εἰρηὰν καὶ ἐξήτησαν τὰς εὐχὰς αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς ἀρχῆς.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως ἐτέλεσε κατὰ τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν τὰ εἰρηὰν τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἐν τῷ ὁμώνυμῳ προαστείῳ τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν Τρίτην τῆς παρελθούσης Ἑβδομάδος ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐν ἧ ἔγεματίσσε, προπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

— Οί Σεβ. Μητροπολίται Λήμνου και Δημητριάδος υπέβαλον τὴν ἐκ τῶν Συνοδικῶν αὐτῶν καθηκόντων παραίτησιν διὰ τὴν ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου ἀρχομένην ΠΓ'. περίοδον, ὃ μὲν διὰ λόγους ὑγείας, ὃ δὲ δι' ἐπειγούσας καὶ ζωτικότητας ἀνάγκας τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀποδέχθη τὰς παραιτήσεις, ἐκάλεσε δ' ὁ Μακ. Πρόεδρος ὡς Συνοδικὰ μέλη πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτῶν διὰ τὴν ῥηθῆσαν περίοδον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους καὶ Θήρας.

— Ἐχορηγήθησαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἄδεια ἀπουσίας τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Κεφαλληνίας δεκαπενθήμερος δι' Ἀθήνας, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν εικοσαήμερος διὰ Πειραιᾶ καὶ Ἀθήνας καὶ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἰορτυνῶν καὶ Μεγαλοπόλεως δεκαπενθήμερος δι' Ἀθήνας καὶ διὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς.

— Δαβὼν παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκπαιδευτικὴν ἄδειαν ἀναχωρεῖ διὰ Βιέννης χάριν εὐρύτερων σπουδῶν ὁ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσίτερ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ναυπλίας καὶ Εὐρυτανίας.

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν καταπολέμησιν τῆς δράσεως ἐν Ἑλλάδι τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν προπαγανδῶν καὶ τὰ μέσα ἐκείνων χρησιμοποιοῦσα, προτάσει τοῦ Μακ. Προέδρου, ἀπέστειλε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ὀμηροποιῶν καὶ Παιδείας πρὸς μελέτην καὶ ἔγκρισιν σχεδίου νόμου περὶ ἰδρύσεως «Χριστιανικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος» σκοπὸν ἐχοῦσης τὴν μόρφωσιν τῶν ὀρθοδόξων ἑλληνίδων κατὰ τὰς ἀρχαίας τῆς Ὀρθοδόξης Ἐκκλησίας καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, διὰ τῆς ὀργανώσεως γυναικείου μοναχικοῦ τάγματος ἐκ μεμορφωμένων ἑλληνίδων κυλοργαίων καὶ τῆς ἰδρύσεως σχολείων ἐν Τήνῳ καὶ ἄλλαχού.

— Ἐχορηγήθησαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἄδεια ἀπουσίας τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας πενθήμερος δι' Ἀθήνας καὶ διὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ζακύνθου εικοσαήμερος δι' Ἀθήνας καὶ Δουτράκιον, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σάμου καὶ Ἰκαρίας δεκαπενθήμερος δι' Ἀθήνας διὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς καὶ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Καστορίας πενθήμερος διὰ Θεσσαλονίκην.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σύρου Ἄνδρου καὶ Τήνου κατέθηκε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ νέου ναοῦ τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἐν Σύρῳ ἐν φ' τόπῳ εὐρέθῃ ἢ θαυματουργῶς εἰκόνι τοῦ ἁγίου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐδημοσίευσεν καὶ ἐκθεσιν περιέχουσαν τὰ τῆς εὐρέσεως τῆς εἰκόνης καὶ τὰς ἐπιτελεσθεῖσας μέχρι τοῦδε θαυματουργικὰς ἰάσεις. Ἐν τῇ ἐκθέσει ἀναγράφονται εἰδικῶς τὰ ὀνόματα ἱαθέντων, ὧν αἱ ἀνάτοι κατὰ τὸ πλεῖστον παθήσεις ἦσαν γνωσταὶ καὶ εἰς ἐγκρίτους ἰατροὺς τῆς Ἐρμουπόλεως, μαρτυροῦντας σήμερον περὶ τῶν θαυμάτων. Εἰς τοὺς ἰατροὺς τούτους ἀπηύθυνε πρὸ ἡμερῶν ἡ Μητρόπολις Σύρου ἐπίσημον ἔγγραφον μέσῳ τοῦ Δημάρχου Ἐρμουπόλεως ἰατροῦ κ. Εὐαγγέλου Σοχάκη καὶ ἐξήτησεν τὴν ἐπίσημον βεβαίωσιν τῶν ἰατρῶν διὰ τὰς παθήσεις τῶν φερομένων ὡς ἱαθέντων τελείως, Στεφάνου Βούλγαρη, Νικολάου Μέγα, Γεωργίου Χαραμάνη, Ἀποστόλου Κοντιζᾶ, Ε. Π. Κορωναίου καὶ Ἰωάννου Θεοδώρου ἢ Ἀρβανίτη. Οἱ ἰατροὶ ἀπάντησαν ὅτι πράγματι οἱ κάτοικοι οὗτοι τῆς Σύρου ἔπασχον καὶ ἰάθησαν ἢ δι' ἐντελῶς. Τὸ ἔγγραφο τῶν δὲ, τὸ ὁποῖον εἶνε μία ἐπίσημος μαρτυρία τῶν θαυμάτων καὶ τὸ ὁποῖον ἀπέστειλεν ἡ Μητρόπολις τῆς Σύρου πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε, Κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1215 ἀπὸ 8ης τοῦ χρόνου μηνὸς ὑμετέρου ἔγγραφου πρὸς τὸν Δήμαρχον Ἐρμουπόλεως κ. Εὐαγγέλου Σοχάκη οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι ἰατροὶ Εὐάγγ. Σοχάκης, Θεόδωρος Καμπάνης καὶ Μιχ. Γρίσπος προέβημεν εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν τῶν ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἔγγραφῳ ἀναφερομένων συμπολιτῶν μας κ. κ. Στεφάνου Βούλγαρη, Νικολάου Γ. Μέγα, Γεωργίου Χαραμάνη, Ἀποστόλου Κοντιζᾶ, Εὐσταθίου Π. Κορωναίου, καὶ Ἰωάννου Θεοδώρου ἢ Ἀρβανίτου, καὶ διεπιστάσαμεν τὰ κάτωθι: 1) Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν Στέφανος Βούλγαρης, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐξ ἡμῶν κ. Θεοδώρου Καμπάνη, ἔπασχεν ἀπὸ 14μήνου περιόδου ἐκ χρόνιου ἐκζέματος τῆς κεφαλῆς ἐπιμολυνθέντος ἐκ διαφόρων πυρογό-

νων κόκκων. Οὗτος ὑποβλήθεις σήμερον εἰς ἐξέτασιν εὐρέθῃ ὑγιῆς, ἐπὶ τοῦ μέρους δὲ τῆς παθήσεως οὐδὲν ἴχνος τῆς ὡς ἄνω προτέρας του παθήσεως ὑφίσταται σήμερον. 2) Ὁ κ. Νικόλαος Ι. Μέγας γνωστὸν ἐτύγχανε καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἐξ ἡμῶν ὅτι ἔπασχεν, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ἐκ χρόνιου ρευματοαρθριτισμοῦ, ἐξ οὗ μετὰ δυσκολίας ἐκινεῖτο ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ διαρκῶς ὑπέφερε ἐκ δριμυτάτων πόνων, ὡς ἀδιαλείπτως παρεπονεῖτο, ὡς αὐτὸς συνηντώμεθα. Ἦδη βαδίζει ἐλευθέρως, ἄνευ κόπου καὶ πόνου. Δὲν ὑφίσταται δὲ σημεῖον τι μαρτυροῦν ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται ἢ προτέρα αὐτοῦ πάθησις. 3) Ὁ κ. Γεώργιος Χαραμάνης, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐξ ἡμῶν κ. Μιχ. Γρίσπου, ἔχοντας ἐξετάσει αὐτὸν πρὸ τῆς ἰασεως του, ἔπασχεν ἐκ χρόνιου ἐκζέματος κατὰ τὴν κνήμην τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, καὶ διὰ τὸ νόσημά του δὲ τοῦτο εἶχε μεταβῆ εἰδικῶς εἰς Ἀθήνας, ὅπου τοῦ συνεστήθη ἡ σχετικὴ θεραπεία, ἀπὸ τῆν ὁποῖαν ὁμως, κατὰ τὴν ὁμολογίαν του, οὐδὲν ὠφελήθη. Ἦδη ἐξετάσαντες αὐτὸν εὐρομεν ἐντελῶς ὑγιᾶ. 4) Ὁ κ. Ἀπόστολος Κοντιζᾶ, κατὰ διαπίστωσιν τοῦ ἐξ ἡμῶν κ. Θεοδώρου Καμπάνη, πάσχων τέως ἐξ ὀξείας φλεγμονῆς τῆς κατὰ γόνυ ἄρθρωσεως, ἐξετάσθεις ὑφ' ἡμῶν εὐρέθῃ ὑγιῆς. 5) Εὐσταθίου Πέτρου Κορωναίου κατόπιν σημερινῆς ἡμῶν ἐξετάσεως εὐρέθῃ δι' ἔπασχεν ἐκ χρόνιου φλεγμονῆς τῆς ἀρστερᾶς κνημοῦ ρεϊκῆς ἄρθρωσεως, τῆς ὁποίας ἀπηλλάγη ἢ δι' ἐξαλειφθέντων τῶν πόνων καὶ λοιπῆς νοσηρᾶς καταστάσεως, ὑπολείπεται δ' εἰσέτι ὑποκύναντος χροιά εἰς τὴν χώραν τῆς παθήσεως. Αἱ κινήσεις ὁμως τῆς ἄρθρωσεως ἐπιτελοῦνται κάλλιστα σήμερον. 6) Ἰωάννης Θεοδώρου ἢ Ἀρβανίτης, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τῶν ἐξ ἡμῶν κ. κ. Ε. Σοχάκη καὶ Μιχ. Γρίσπου, πάσχων ἐκ χρόνιου ρευματισμοῦ καὶ ἄλλοτε μὲν κλινήρης, ἄλλοτε δὲ κινούμενος μετὰ μεγάλῃ δυσκολίας καὶ πόνων, καθ' ὅλην τὴν τελευταίαν τετραετίαν, ἦδη κινεῖται ἐλευθέρως ἐν τῇ πόλει, ἄνευ πόνων καὶ ἄνευ τῆς βοήθειας ῥάβδου. Διατελοῦμεν μετὰ τοῦ προσήκουτος σεβασμοῦ. Οἱ ἐξετάσαντες ἰατροὶ Ε. Σοχάκης, Θ. Καμπάνης, Μιχ. Γρίσπος».

— Ἐχορηγήθησαν εἰς μὲν τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ Ἐλασσῶνος δεκαπενθήμερος ἄδεια ἀπουσίας διὰ Δουτράκιον, εἰς δὲ τὸν Σεβ. Παροναξίας εικοσαήμερος ἄδεια ἀπουσίας δι' Ἀθήνας διὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς. Ἐπίσης ἐχορηγήθη μνησια ἀπουσίας ἄδεια δι' Ἰωάννινα καὶ Πάτρως τῷ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ναυπλίας καὶ Εὐρυτανίας ἱεροκήρυκι Ἱεροδ. Χρήστῳ Καλύβῳ.

— Συνφθὰ τῷ νεορῷ ἀναγκαστικῷ νόμῳ περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ νόμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προτάθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως διορισθῇ γραφεὺς παρ' αὐτῇ ὁ ἀρχιμ. Δωρόθεος Δασκαρῆς, κεκτημένος τὰ νόμιμα προσόντα, προήχθη δὲ εἰς Ἀρχικλητῆρα ὁ κλητῆρ αὐτῆς Εὐσταθίου Τζαννῆς.

— Ἐν Φαναρίῳ ἀρχαίᾳ καθέδρῃ τῆς αἰωνοβίου Μητροπόλεως Φαναριοφερσάλων τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν, ἐγένετο Λιτανεῖα τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἱερομάρτυρος Σεραφεῖμ Ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου, ἐν αὐτῇ τῷ τόπῳ τοῦ μαρτυρίου του. Προεξήρχεν τῆς τελετῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Ἰεζεκιήλ μετὰ τριακόσιον ἱερέων καὶ δύο διακόνων τελείας τὴν θείαν Λειτουργίαν, συμμετέσχον δὲ φιλοξενούμενος παρὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰεζεκιήλ, καὶ ὁ τέως Πρωτοεπιστάτης τοῦ ἁγίου Ὁρους πανοσιολ. κ. Μάξιμος Λαυριώτης. Τὴν μεσημβρίαν ἡ κοινότης παρέθεσε γεῦμα εἰς ὃ παρεκάθησαν πενήκοντα πρόσωπα. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἰεζεκιήλ ἀπαντῶν εἰς πρόποσιν τοῦ Προέδρου τῆς κοινότητος ἐτόνισεν τὰς ὑπηρεσίας αἱ προσέφερον πρὸς τὸ Γένος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τὴν ἄλωσην δύο μεγάλοι Θεσσαλοὶ Ἱεράρχαι διὸ τοῦ αἱματός των ὁ Φαναρίου Σεραφεῖμ καὶ ὁ Λαρίσης Διονύσιος ὁ Σκυλόσφορος, εὐχαριστήτως τὰς δικαστικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀρχὰς Καρδίτης αἰτίνας παρερῆθησαν κατὰ τὴν τελετήν. Ὁ δὲ πανοσιολ. Μάξιμος ὠμίλησε διὰ τὰς ἐν ἁγίῳ Ὁρει τελομένους ἀγρυπνίας καὶ πανηγύρεις, ὃ δὲ πτυχιούχος τῆς Θεολογίας κ. Β. Παπαδάκης ὑψαρίστησε τὰς κοινοτικὰς ἀρχὰς.

—Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Καλαμῶν ὅτι ἐφέτος ἡ ἐορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς ἐν ταῖς ἰ. μοναῖς Δημόβης καὶ Βουλκάκου ὅπου προσήλθον, κυρίως εἰς τὴν δευτέραν πολὺ πλῆθος. Ἡ εἰκὼν τῆς Θεομήτορος μετεφέρθη εἰς τὴν μονὴν μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας ἀπὸ παλαιᾶν μονῆν, τὸ δὲ πλῆθος, ἐξ ὄλων τῶν τόπων τῆς Μεσσηνίας, ἐκλίθη γόνυ καὶ ἐτίμησε τὴν εἰκόνα· Ὁ Σ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Πολύκαρπος μετέβη εἰς τὴν πανήγυριν καὶ ὠμίλησε καταλλήλως ἅψ' οὐ προηγουμένως εἶχε τοποθετήσῃ δύο ἐμπείρους πνευματικούς πρὸς οὐκ καθ' ὄλην τὴν παραμονὴν τῆς ἐορτῆς καὶ προσήρχοντο οἱ χριστιανοὶ εἰς τὸ μυστήριον.

—Ὁ Σ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας ἀπεσκέφθη τὸ Σανατόριον τῆς Ἰθώμης ὅπου νοσηλεύονται πλέον τὸν πενήκοντα Μεσσηνίαν, οὓς παρηγόρησε καὶ ἐνίσχυσε. Συνάμα ἐξομολογήθησαν οἱ πλείστοι καὶ μετέλαβον τῶν μυστηρίων γενομένης λειτουργίας ἐν αὐτῷ.

—Ἐν Μεσσηνίᾳ ἡ «Χριστιανικὴ Κοινωνία», σωματεῖον ἡθικόν, ἐνέδυσσε περὶ τὰ τεσσαράκοντα πτωχὰ παιδιά. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μεταβὰς ἐλειτούργησεν ἐν τῷ ἰ. ναῷ. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς σχολῆς γίνεται ὁμιλία κατὰ Κυριακὴν ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς κληρικῶν Θεοδοσίου Λαμποπούλου.

—Τῇ 2 παρελθόντων μηνὸς συνκροτήθη ἐν Καρπενήσιῳ συνέδριον τῶν ἱερῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐυρυτανίας. Μετὰ τὴν θαίαν λειτουργίαν τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου συμπαραστατομένου ὑπὸ τῶν ἀρχιερατικῶν ἐπιτρόπων καὶ προσφωνήσαντος διὰ καταλλήλου προσλαλιᾶς τὸν ἱερόν αὐτοῦ κλήρον, ἤρξαντο αἱ συνέδρια μεθ' ἃς ἐπὶ διήμερον ἠκολούθησαν ὑποδειγματικαὶ ἱεροτελεστῆαι ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἐκκλησιασματος, μετ' αὐτάς δὲ ἐπηκολούθει συζήτησις. Οἱ ἱερεῖς ἀποχωροῦντες εἰς τοὺς τόπους τῆς ἐφημερίας τῶν ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν πρὸς τὸν Σεβ. Ἱεράρχην τῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Κατὰ τὴν 1 Ἀπριλίου ἐν ἔτους ἐν Μόσχᾳ ὑπῆρχον 98 ὀρθόδοξοι ναοὶ, δύο καθολικοὶ, εἰς λουθηρανικὸς καὶ δύο ἑβραϊκαὶ συναγωγαί, ἔναντι τῶν πρὸ τῆς ρωσικῆς ἐπαναστάσεως 1624 ὀρθοδόξων ναῶν καὶ μονῶν, 5 καθολικῶν, 3 λουθηρανικῶν καὶ 6 συναγωγῶν.

— Τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον τοῦ συνδέσμου τῶν ἀθέων ἀπεφάσισε νὰ διενεργήσῃ παλλαϊκὸν ἔρανον πρὸς ἀνάγερσιν ἰσχυροῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ ἐν Μόσχᾳ, προορισθησομένου ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν παγκόσμιον ἀντιθρησκευτικὴν προπαγάνδαν. Τὴν προτιβουλίαν ταύτην ἐπεκρότησαν πάντες οἱ κομμουνισταί, ἡ δὲ Σοβιετικὴ κυβέρνησις ὑπεσχέθη γενναίαν θλικὴν ὑποστήριξιν. Ἡ προπαγάνδα θὰ διεξάγεται οὐ μόνον ρωσιστί, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας γλώσσας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΛΑΤΒΙΑΣ

Ἡ ἐν Λατβίᾳ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παρεκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὅπως ἰδρῶσῃ ἐν τῷ ἐν Ρήγγῃ Πανεπιστημίῳ τμήμα Ὀρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς διὰ τὴν θεολογικὴν μόρφωσιν τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου αὐτῆς. Πρὸς τὸ παρόν, ἀντὶ τῆς καταργηθείσης Ἱερατικῆς σχολῆς ἰδρῦθη διετῆς κύκλος θεολογικῶν σπουδῶν διὰ τοὺς ἐξ ἄμφοτέρων τῶν φύλων ἐπιμενόνους θεολογικῆς μορφώσεως, οἵτινες, μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν αὐτῶν θὰ διορίζονται ὡς καθηγηταὶ τῶν ἱερῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις καὶ τοῖς γυμνασίοις τοῦ κράτους.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ ἱαματικοῦ Ὁρέσιου τοῦ ἐκ Τυάνων τῆς Καππαδοκίας, συντεθεισα μὲν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἔτει σωτηρίου 1904 ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Προηγουμένου Χρυσόστομου Λαυριώτου τοῦ Μαδύτιου Μ. Ἀρχιμανδρίτου τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγκριθεῖσα, νῦν πρῶτον δ' ἐκδομένη ἀναλώμασιν, ἐπιστασίᾳ τε καὶ ἐπιεργασίᾳ Σοφοκλέους Ἀβρ. Χουδαβερδόγλου τοῦ Τυανέως,

ἰσοβλίον ἐπιτίμου Προέδρου τῶν Τυανέων, Προέδρου τοῦ Ἐκκλησι. Μουσικοῦ Συλλόγου «Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ», Ἐπιτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Ἀνωτάτου Ἱταλικοῦ στενογραφικοῦ Ἰνστιτούτου, Ἰππότην τοῦ Παναγιῶν Τάφου τοῦ Βασιλικῶν Τάγματος τοῦ Σωτήρος κλπ. μετὰ προλεγόμενων καὶ σημειώσεων τοῦ ἐκδότου, Ἀθήνησιν 1936.

Ὁ ἅγιος Ὁρέσιος, Τυανεὺς τὴν πατρίδα, ἠθλήσεν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τῇ 10 Νοεμβρίου 304 ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ἀνεκδιηγήτους ὑποστάς βασάνους. Μετὰ τὸν θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, εἰς μνήμην αὐτοῦ ἰδρῦθη ἐν Τυάνοις μεγαλοπρεπῆς ναός, ἐν τῷ καὶ τὸ ἅγιον λείψανον τοῦ μεγαλομάρτυρος ἐναπατέθη. Ἡ δὲ φήμη τῶν ὑπ' αὐτοῦ τελομένων θαυμάτων προὐκάλει τὴν συρροὴν πολυαρίθμων προσκυνητῶν, χάριν τῶν ὁπῶν καὶ καταλύματα ἠγέρθησαν περὶ τὸν ναόν, συμπεριληφθέντα ὕστερον εἰς μέγα Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ὁρέστου, ὅπερ ἀπέβη διάσημον καὶ πλούσιον ἐκ τῶν δωρεῶν τῶν εὐσεβῶν. Ναοὶ τοῦ ἁγίου Ὁρέστου τοῦ Τυανέως ἰδρῦθησαν δύο ἐν Κόπλει, πιθανῶς καὶ ἄλλαχού, ἐωρτάζετο δὲ ἡ μνήμη αὐτοῦ τῇ 10 Νοεμβρίου ἡμέρᾳ τοῦ μαρτυρικοῦ αὐτοῦ θανάτου καὶ τῇ 9 Ἰουλίου ἡμέρᾳ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ λειψάνου, ὡς εἰκόζομεν, ἢ τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ αὐτοῦ. Συναξάρια τοῦ ἁγίου σώζονται σύντομα ἐν διαφόροις κώδιξι τοῦ ἰα' αἰῶνος καὶ ἐξῆς καὶ παρὰ Συμεὼν τῷ Μεταφράστῃ, τοιχογραφία δὲ αὐτοῦ καὶ εἰκόνες ἐν διαφόροις τόποις.

Ἀρχαία ἀκολουθία τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ὁρέστου δὲν διεσώθη, ἀλλ' ὁ ἀείμνηστος ἀρχιμανδριτῆς Χρυσόστομος Λαυριώτης, ὁ Μαδύτιος (†1908) ἐφιλοπόνησεν ἱερὰν Ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν, ἣν τῷ 1904 ἐδώρησεν εἰς τὸν κ. Σοφοκλέᾳ Ἀβρ. Χουδαβερδόγλου Θεόδωτον, καλλιτεχνικωτάτην εἰκόνα τοῦ ἁγίου φέρουσαν. Ἡ ἱερὰ αὕτη Ἀσματικὴ Ἀκολουθία μικρὸν τι τροποποιηθεῖσα ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν ἔτει 1905.

Ὁ κ. Θεόδωτος ἐξέδοτο ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἀναγραφέντι τεύχει μετ' ἐξαιρετικῆς φιλοκαλίας ἀλλὰ καὶ ὑποδειγματικῆς ἀκριβείας τὴν Ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ὁρέστου, προτάξας αὐτῆς ἀρίστην εἰκόνα τούτου. Τυανεὺς τὴν πατρίδα ὁ κ. Θεόδωτος, ἄσκηος ἐρευνητῆς τοῦ παρελθόντος τῆς ἐνδόξου πόλεως τῶν Τυάνων, ἐπλούτισε τὴν ἐκδοσὴν ταύτην διὰ σοφῶν προλεγόμενων καὶ πολυτιμοτάτων σημειώσεων, ἀναφερομένων ἰδίως εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῆς ἱστορίαν. Παρέθηκε δ' ἐν τέλει καὶ πίνακα τῶν Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν Τυάνων ἢ Χριστουπόλεως, ὡς ὀνομάζετο, καὶ τῶν Κοινοτήτων Τυάνων καὶ Ἰκονίου, αἵτινες ἦνθον μέχρι τοῦ 1924, ὅτε οἱ χριστιανικοὶ πληθυσμοὶ ἐξερριζώθησαν ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους. Νῦν ὑπάρχει μικρὸς τις συνοικισμὸς παρὰ τὴν Δράμαν, τὰ Νέα Τυάνα, ἀφηγεῖται δὲ ὁ κ. Θεόδωτος μετ' ὀδύνης τὰς ἀνηκούστους περιπετείας τῶν ἱερῶν κειμηλίων τῶν Τυάνων. Ὁ ἀοίδιμος συντάκτης τῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Ὁρέστου ὡς ἄριστος μουσικὸς ἐμελοποίησε τὰ σπουδαιότερα τῶν ἱερῶν τροπαρίων τῆς Ἀκολουθίας, ταῦτα δὲ παρατίθενται ἐν τέλει τοῦ λαμπροῦ τεύχους.

Ὁ εὐσεβὴς τούτου καὶ φιλοπονώτατος ἐκδότης κ. Σοφοκλῆς Ἀβρ. Χουδαβερδόγλου Θεόδωτος ἔστησε θαυμά-

σιον ἱερόν μνημεῖον εἰς τὸν Τυανέα μεγαλομάρτυρα καὶ ἀνεξωγόνησε τὴν ἁγίαν μνήμην αὐτοῦ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ παρέσχε τέλειον υπόδειγμα ἐκδόσεως ἁμαρτιακῆς Ἀκολουθίας, ὅπερ ὀφείλουσι νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν οἱ τοιαῦτα ἐπιχειροῦντες ἔργα.

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, Τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας») Ἀθήναι τύποις «Φοῖνικος», 1936.

Λεωνίδα Ἰω. Φιλιππίδου, Τὸ ὕψιστον ἠθικὸν ἰδεῶδες κατὰ Βουδδ'αν (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐπετηρίδος). Ἀθήναι, τύποις «Φοῖνικος» 1936.

Π. Ι. Μπρατιώτου, Βιβλιοκριτικὰ σημεῖα. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπιστημ. Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου). Ἀθήναι, τύποις «Φοῖνικος» 1936.

Ἀρχιμ. Εὐαγγέλιου Ἀντωνιάδου, Αἱ ἐρευναι καὶ τὰ προβλήματα τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ ἐν τῷ παρόντι θέσις αὐτῶν (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐπετηρίδος). Ἀθήναι, 1936.

Σ. Μ. Καλλιόφα Ἐπόπου τοῦ σχολείου τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, Σκέψεις τινὲς περὶ τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδύσεως τῶν θηλέων καὶ ἀποχαιρετισμὸς τῶν ἀπολυμένων μαθητῶν. Ἀθήναι, τύποις Ι. Βάρτου, 1936.

Ἀμίλα Σ. Ἀλιβιζάτου τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Αἱ σχέσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας τοῦ Ἰουστινιανοῦ πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπιστημ. Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 1936). Ἀθήναι, 1936.

Basile M. Bellas Professeur à l'Université d'Athènes, L'importance des traductions doubles dans le texte des Septante (μετὰ μεταφράσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν κατ' ἀνατύπων ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐπετηρίδος). Ἀθήναι 1936.

Χριστοῦ Παρασκευαΐδου, Ἡ παλαιὰ Ἀγία Παρασκευὴ (κομπολις Μυτιλήνης). Ἱστορικά, γενεαλογικὰ καὶ λαογραφικὰ ἀνάλεκτα. Μετ' εἰκόνων. Ἐν Μυτιλήνῃ τύποις Μ. Μαρκέλου.

Κλεάνθους Ν. Στρατιώτου, Ἡ ποιμαντικὴ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. ἦτοι ὕψος τῆς Ἱερωσύνης προσόντα καὶ καθήκοντα τῶν Ἱερωμένων κατὰ τὸν Χρυσόστομον, Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1935. Ὁ Καθηγητὴς κ. Κλ. Στρατιώτης ἐνδελεχῶς μελετήσας τοὺς λόγους καὶ τὰς λοιπὰς συγγραφὰς συνώψισε λίαν ἐπιτυχῶς ἐν τῇ ἀνωτέρῳ πραγματείᾳ τὴν ποιμαντικὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου. Ἐν προομίῳ γενικῶς χαρακτηρίσας τοὺς περὶ Ἱερωσύνης λόγους καὶ τὴν καθόλου ποιμαντικὴν δρᾶσιν τοῦ ἁγ. Χρυσοστόμου· ἐξέθηκε τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ α) Περὶ Ἱερωσύνης β) Περὶ προσόντων τοῦ ἱερέως γ) Περὶ τοῦ πῶς δύναται ἀμέμπτως νὰ μετέρχηται τὴν ἱερωσύνην ὁ ἱερεὺς δ) Περὶ τοῦ χειρισμοῦ τοῦ θείου λόγου. Τὰ γενικὰ ταῦτα κεφάλαια ὑποδιήρησεν εἰς τὰ ἐπὶ μέρους ζητήματα, λεπτομερέστατα ἐρευνήσας καὶ ἐξετάσας τοῦ μεγάλου πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας τὴν ποιμαντικὴν δρᾶσιν καὶ διδασκαλίαν. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Κλεάνθους καρπὸς βαθείας καὶ ἐμπεριστατωμένης μελέτης στήριζεται ἐπὶ τῶν λόγων καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἐμφανίζεται αὐτὸς οὗτος διδάσκων καὶ μετὰ δυνάμειος λόγου ἀναπτύσσων τὰς λεπτομερείας τῆς ποιμαντικῆς δρᾶσεως.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Κορινθίας

Καλοῦνται οἱ βουλομένοι νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν ἐφημερίου ἱερέως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ «ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» τῆς ἐνορίας Ταρῶν τοῦ τόπου δήμου Φενεοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραῆς μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς ἐνός μηνός

ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 83 τοῦ κωδικ. νόμου 5439 περὶ ἐνοριῶν ὁριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν ἐφημερίου τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Ἐν Κορίνθῳ τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1936. Ἐντολὴ τοῦ Σεβ(του) Μητροπολίτου, ὁ Γεν. Ἀρχ. Ἐπίτροπος Γεώργ. Μαστραντώνη, ἱερεὺς.

Ι. Μητρόπολις Σπάρτης

Ἡ ἱερά μητρόπολις Σπάρτης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4357 ἐ.ἔ προκηρύξεως αὐτῆς, συνφθὰ τῷ ἄρθρῳ 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439, καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1936 ἔτους ὑποβάλωσιν μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος πρὸς συμμετοχὴν εἰς ἐνέργειαν ἐκλογῆς ἐφημερίου διὰ τὴν χηρεῦσαν θέσιν τοιοῦτου ἐν τῷ χωρίῳ Πιτινιάνα—Κυθήρων. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1936. † Ὁ Σπάρτης, Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων Διονύσιος.

Ι. Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ κωδικοποιηθέντος ἐνοριακοῦ νόμου 5439 ὁριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσι τὴ καθ' ἡμᾶς ἱεραῖ Μητροπόλει τὰ ὑπὸ τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ ὁριζόμενα πιστοποιητικά προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερέων τῆς χηρεῦσης ἐνορίας «ἁγίου Ἀθανασίου» Φιλιτρῶν, τῆς Ἐπαρχίας Τριφυλίας. Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1936. † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνδρέας.

Ι. Μητρόπολις Θήρας

Ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως ἐνεργηθησομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν τὸ εἰς θέσιν Κάμπος Καταπόλων Ἀμοργῶ καίμενον ἀγρόκτημα τῆς ἰ. μονῆς Χοζοβιωτίσης ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Καλογερικὴ ἔκτασις 2 1)2 στρεμμάτων ἀντὶ ἐλαχίστου ὄρου προσφορᾶς δραμῶν εἴκοσι τεσσάρων χιλιάδων (24000) βάσει τῶν ὄρων τῆς ὑπ' ἀριθμ. 544 διακηρύξεως τῆς ἰ. Μητροπόλεως Θήρας συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθμ. 5385 ἐγγράφῳ τοῦ ΟΔΕΠ ἐν Καταπόλοις Ἀμοργῶ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1936 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὄραν 10—11 π.μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων καὶ λοιπῶν ὄρων δύναται νὰ λάβωσι γνῶσιν παρὰ τῇ ἰ. Μητροπόλει Θήρας καὶ τῷ (Ἡγ)λίῳ τῆς ἐν Ἀμοργῶ ἰ. μονῆς Χοζοβιωτίσης. Ἐν Θήρᾳ τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1936 † Ὁ Θήρας Ἀνθιμος.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΣ

ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤ. ΑΘΗΝΩΝ

1 9 3 6

ΔΡΧ. 75

Ἀπευθυντέον : Ἀθήνας, Πανεπιστήμιον
Γραφεῖον Δημοσιευμάτων

Τύποις «Φοῖνικος» ὁδὸς Λεοννάτου 4 Τηλέφ. 28.878